

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 26 (705)

LÖRDAGEN DEN 30 JUNI 1900.

13:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS PRAKTUPPLAGA > 7:50 IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	--	--	---

MAKARNA PETERSÉN.

»MORMOR PÅ HERRESTAD».

EN BLAND BANBRYTERSKORNA FÖR DEN PRAKTISKA
VÄLGÖRENHETEN I SVERIGE.

I MEDLET AF adertonhundralet fanns det väl få bildade personer här i landet, som ej visste hvem den älskliga och vördnadsvärda kvinna var, som bar ofvanstående heders-titel. Till och med utom vårt lands gränser såsom i England och Tyskland voro hennes namn och verksamhet kända. Bland Iduns många läsarinor finnas säkert flere, som ännu minnas med hvilken förtjusning den tidens barn och ungdom brukade hälsa de på P. Palmqvists förlag utkommande skillingskrifterna och

sök i föräldrahemmet, sade till oss barn en sommarafton, när vi nyss kommit ur skolrummet och ställde oss sysslolösa bredvid henne: »Gå ut, barn, ty ni lukta lättja!»

Ären hafva förändrat mycket, såväl i barnens skolgång som i deras förströelser och lofstunder, men det var ej om detta vi nu egentligen skulle tala, utan om »Mormor på Herrestad», en bland de första banbryterskorna för den praktiska välgörenheten här i Sverige. Några ord ägnade hennes minne och verksamhet förtjäna väl en plats i Iduns spalter.

Emilie Eckhart, som hennes flicknamn lydde, var en Germaniens fagra dotter och föddes i Bostel nära Berlin den 15 juli 1780.

bland dessa: »Har du hört talas om Herrestad, Mormor på Herrestad» m. fl. De små böckerna kommo så doftande och friska som oliveblad, och med sina bilder ur det lefvande lifvet slogo de så lifligt an på de unga sinnena. Man hade hunnit tröttna på »Den heliga Genevevas» sorgliga öde. »Hemmet» af Fredrika Bremer samt ett fåtal andra böcker af mera eller mindre sedolärande innehåll var hvad ungdomen då hade att förströ sig med på lediga stunder. Hvad de lediga stunderna beträffar, så voro de i allmänhet för barnen den tiden hvarken många eller långa. Man läste i skolan från klockan åtta om morgnarna till kl. tolf på midnatten, med en kvarts timmes rast och på eftermiddagarna från klockan tre till sex, men då utan någon lofstund. Ännu i dag påminner jag mig huru en tant, som vistades på be-

Hennes fader var köpman och vistades i följd af sina vidsträckta affärer ofta på resor. I det förmögna och oberoende hemmet fanns ej någon trefnad, makan och modern förstod ej, att livets sanna lycka består uti att uppfylla sina plikter. Tvänne ovanligt vackra och begåfvade döttrar funnos, men dessa försummades af modern i hög grad. Under en af sina affärsresor till Sverige medtog fadern den yngsta af dessa, den då tioåriga Elisabeth, och satte henne i pension hos en äldre fru vid namn Köhler i Vexjö. Här växte den unga tyskan upp till en skönhet af första rangen och gifte sig vid femton års ålder med dåvarande löjtnanten, sedermera ryttmästaren Fredrik Rappe.

Ej må man förtänka den unga bruden, att hon till det egna hemmet medtog och under den första tiden af sitt äktenskap som oftast sysselsatte sig med sina dockor. Det äldre af barnen, Emilie, stannade en tid kvar hos modern, men ansågs af denna som ett besvärligt påhäng, och för att blifva barnet kvitt, satte modern henne i pension i Hamburg hos ett par mindre väl kända ogifta damer. Herr Eckhart, hvilken å sin sida var varmt fästad vid sina barn, och hade uppgjort med en fröken von Gutschow, som också emottog unga damer i sin vård, att hon skulle emottaga och fostra hans dotter, blef mycket ledsen, när han vid sin hemkomst från en affärsresa erfor sin makas handlingssätt. Men samma dag som Emilie Eckhart gjorde sitt inträde hos de ofvannämnda fröknarna, insjuknade hon mycket allvarsamt; detta erfor fröken von Gutschow och lät hemta den lilla flickan till sig, oaktadt det rönt mycket motstånd å fröknarnas sida. Under flere år vistades Emilie hos fröken von G., och hennes rika såväl inre som yttre egenskaper utvecklades harmoniskt under denna kvinnas moderliga omvårdnad. I detta hem gjorde hon också bekantskap med sin blifvande make, en ung Petersén, son till en af Hamburgs senatorer och förmästa köpman.

De båda unga, som där funno hvarandra, voro båda rikt utrustade naturer och genom sin fägring, sina lysande sällskaps-gåfvor och stora förmögenhet i allt lämpliga att intaga den mest framstående plats i den stora världen. Men huru annorlunda blef ej deras lif och verksamhet i den fatiga smålandsbygden, där de under många år först gemensamt, sedan den efterlevande makan ensam, voro sitt nya fäder-nesland till så stort gagn och välsignelse

och där de i ord och handling visade, att störst af allt är kärleken. Här är ej meningen att gifva någon inblick i den stora andliga verksamhet, som tillika utöfvades på Herrestad. Öfver denna ha många framstående pennor gifvit de mest talande och intressanta skildringar. Vi ämna blott lämna en kort öfversikt af huru denna dotter af ett annat land förstod att sätta sig in i vårt folks seder och behof, förstod att gifva det denna praktiska hjälp i nöden, som nu är dagens lösen, men som då för tiden var så litet känd eller praktiserad.

Vid 20 års ålder gifte sig Emilie Eckhart och de båda unga makarna tillbringade de fjorton första åren af sitt äktenskap i Hamburg, där mannen ägnade sig liksom fadern åt en större affärsverksamhet. Den husliga lyckan, som var så fjärran från föräldrahemmet, fick Emilie i högsta grad känna och erfara i det egna hemmet.

Men det var en orolig tid, som mera och mera nalkades den gamla riksstaden. Napoleons trupper belägrade den och stadens förnögnare invånare skyndade att lämna platsen och bland dessa äfven Peterséns, hvilka beslöto att för någon tid slå sig ned i Sverige. På deras begäran och räkning inköpte svågern, löjtnant Rappe, en egendom, godset Herrestad, belägen ungefär en mil från Wernamo köping, i själfva hjärtat af Småland.

På den tiden, det vill säga 1814, bestod Småland af milslånga mörka skogar och glest befolkade trakter, på hvilka fattigdomen och nöden satt sin hårda prägel. Det var endast för någon kortare tid som Peterséns ämnade vistas i det för dem främmande landet, de skulle snart vända åter till den stora staden vid Elbes strand; så tänkte och kände de vid sin första ankomst till Herrestad. Att de här skulle tillbringa sitt återstående lif och en gång jordas i Kärda anspråkslösa landtkyrkogård, därpå hade de ej en tanke.

Deras i Hamburg deponerade förmögenhet förlorades emellertid under kriget och för dem återstod endast Herrestad. I stället för att förtvifla häröfver, togo de det som en Guds fingervisning, att de här behöfdes för att verka och arbeta i både andligt och lekamtligt afseende. Mycket fort lärde fru Petersén att tala svenska och blef för sina fattiga underhafvande och hela trakten kring godset den ömmaste moder. Barnens nödställda belägenhet rörde mycket makarna Petersén, hvarför de inrättade en skola och hem för dessa små, benämndt »Hemmet eller skolan vid Berget,» och skyddslingarne fingo namnet »gråsparfvar,» i följd af deras grå hemväfda vadmalsdräkter. Men just som skolan var färdig, afled herr Petersén, till djup sorg för sin efterlämnade maka.

Nu blef det »mormor», som fru Petersén, ehuru barnlös, benämndes af alla både när och fjärran, som ensam fick taga allt på sina axlar. Och särskildt under det svåra nödåret 1838 och allt framgent under hela sin lefnad visade »mormor» huru mycket en kvinna förmår att verka, om hon blott besjålas af den rätta andan.

Det året blef den svåraste missväxt och både människor och djur försmäktade af hunger. »Mormor» ställde sig då i spetsen för en insamling och gaf själf så mycket som hon förmådde härtill och genom hennes vänner i Tyskland inflöto 1,782 Rdr. För dessa pennningar inköptes dels lifsförnödenheter och dels ull och lin för att bereda arbete åt den fattiga befolkningen, och detta lyckades: nöden afvärdades och fol-

EMILIE PETERSÉN.

ket fick arbete med väfnad och spånad, som under en tidrymd af tretton år inbragte till orten ej mindre än 17,074 Rdr. Nödåret 1838 skref en af »mormors» vänner i Tyskland därom och beskref huru folket i Småland hungrade och behöfde penningar till bröd. Detta kom till konung Carl den fjortondes öron som genast förordnade att landshöfdingen i Jönköpings län skulle resa till Herrestad och se till, om det var sanning hvad som stod om konungens af Sverige undersåtar i främmande lands tidningar. Landshöfdingen begaf sig genast dit och fann, att nöden var stor bland befolkningen i trakten, men tillika också hvilket stöd och hjälp som de hade uti den ädla husfrun på Herrestad. Konungen blef så tilltalad af den berättelse, som landshöfdingen afgaf, att han genast lät beställa från »mormors» arbetsförening för 1,500 Rdr väfnader och fortsatte därmed så länge han lefde, och efter hans död gjorde konung Oscar I sammaledes. Äfven drottning Desideria och dåvarande kronprinsessan Josephine bidro till det goda ändamålet befrämjande genom att göra beställningar därstädes. Från åtskilliga trakter i Sverige samt från Hamburg, Bremen och Lübeck ingingo årliga beställningar på linneväf och vadmal.

I slutet af januari 1859 afsomnade »mormor», efter att i fyrtiofem år hafva lefvat och verkat där, hvarest hon vid sin hitkomst till Sverige blott tänkte vistas helt kort tid. Få kvinnor i vårt land hafva i lika rikt mått som Emilie Petersén gifvit så att säga hela sin person i välgörenhetens tjänst och hon kan stå som en lysande förebild i hvad ädelt och godt är, därför förtjänar också bilden af denna högsinta dotter af »das grosse Vaterland» att införlifvas med Iduns bildgalleri.

Fru Emilie Petersén var mors moster till vår framstående operasångare Johannes Elmblad.

Det särdeles vackra porträttet af de båda makarne Petersén, ovanligt nog ett dubbelporträtt och i det närmaste i kroppsstorlek, är signeradt Gröger 1806. Denne målare var på sin tid en af Hamburgs mest anlitade porträttörer, om hvilken Nagler i sitt konstnärlexikon säger, att han var berömd för en varm, glödande kolorit och stor förmåga att träffa likheten. Vi kunna därför vara öfvertygade, att taflan troget återgifver bilden af den ståtliga mannen i empiredräkt och hans väna maka i sin hvita skimrande sidenklädning och karmosinröda schal, en värdig infattning af det lilla mörklockiga hufvudet och den eleganta figuren.

Porträttet äges af friherrinnan Eugénie Rappe, född von Platen, i Stockholm, som äfven innehar porträtt af fru Peterséns fader, Eckhart, samt af Peterséns föräldrar. Det andra här meddelade porträttet är af »mormor» på äldre dagar, då ett långt lifs rika erfarenhet satt en annan prägel på den blomstrande ungmön och förvandlat henne till en älsklig gammal kvinna, som väl förstått att lifvets innebörd är bön och arbete.

ADELAIDE NAUCKHOFF.

DEN KOM!

DEN ER KOMMEN, den er her! När kom den, när? Ingen ved det, Ingen så det, men nu er det Vår, —

O Gud! vi kan atter ånde!
Den kom med lydlöse Vingslag,
Vi vågned en lysende Forårsdag,
Befried fra al vor Vände.

Det dufter af Honning, det surrer af Bier,
Det blomstrer på alle Veie og Stier,
Det risler i alle Bække.
Der lød et skabende Herskerbud,
Og gamle Træer fik nye Skud,
Og Blomster de unge Hække.

Velsignede Vår som ikke blev kjed
Af Kulde og Utaknemmighed
I Menneskers lunkne Hjerter.
Du hørte tilsidst vore Sukke og kom,
Nu tænder du i din Helligdom
Solstrålernes flammende Kjærter.

Nu kaste vi i den mørkeste Krog
Vinterens Arbeide, Lampens Bog;
— Op at skrige, at juble og dandse!
Gå Våren imøde med Citherspil,
Syng Livets Viser og bind dertil
På Håbets og Lykkens Krandsel!

Juni 1900.

HELENA NYBLOM.

ONDT I TUMMEN. PENNTECKNING UR FAMILJELIFVET AF H.

VI SUTTO EN DAG vid frukostbordet, min man, välloflige arkitekten, jag själf och våra dagars hopp, lydande — åtminstone i allmänhet — namnet Leonard eller Leonardo, som hans pappa gärna kallade honom med minne af en äldre, välkänd herre från Italien, för hvilken han hyste mycken aktning.

Min man fattade just knifven för att snoopa ägget. Den rände med fart mot skalet, men, o ve, i samma ögonblick uppper min man ett högt rop, tappar ägget och släpper knifven, som på väg till golvet tar tillfället i akt, att först nagga en stor bit ur tallriken.

Jag hoppade till både vid skriket och skrällen, Leonard satte hafrevällingen i vrångstrupen; båda stirrade vi med häpnad ögon på fadern — jag med hemlig skräck, att möjligen något ofullfjädradt, på väg att blifva kyckling, missnöjdt öfver afbrottet, skådat upp emot honom ur ägget, som verkligen hörde till en liten slump, jag med tre öres vinst på tjoget skaffat hem från en godtköpsaffär på Söder, dit det tagit en half dagsresa att komma samt kostat fyrtio öre i spårvägsslantar fram och åter.

Men jag drog en lättadens suck, ägget var tydligen oskyldigt och glömdt, medan min man hårdt, som om han varit rädd att tappa den, omfattade tummen på sin högra hand med den vänstra, rynkade ögonbrynen och föröfrigt förvred sina anletsdrag på ett fullt sätt, som ofelbart skulle inbringat Leonard, det lilla lammet, löfte om en duktig risbastu, ifall det varit han i stället, som öfvat sin begåfning därpå.

»Hur är det fatt, min vän,» frågade jag deltagande, »har du ondt någonstades?»

»Om jag har,» kom svaret med dyster klang.

»Är det i tummen?»

Han jakade genom att högtidligt böja på hufvudet, utan att dock ett ögonblick släppa sagda fingers ände ur sikte.

»Ömhet... värk...» framstötte han slutligen, »kan inte ta' på den, inte hålla på någonting, ja, du såg nyss själf, hur det gick.»

»Ja, jag såg. Hvad kan det vara?»

»Vet inte, värken började i morse, då jag skulle kläda mig.»

»Stackars min gubbe, och ingenting har du sagt därom.»
Min man höjde på axlarna med ett uttryck af,

att det icke var första gången han lidit under tystnad, hvarom jag icke yttrade någon egen mening.

»Sedan har jag icke egentligen känt något af det,» bekände han mera i hvardagston, tydligen belåten öfver att ha fått en smula deltagande, »tills det otyget började igen, när jag tryckte tummen mot knifven. Hur tycker du fingret ser ut?» fortsatte han och sträckte det emot mig.

Jag synade noga tummen från alla håll, men kunde icke se något ovanligt på den och sade det med lättadt hjärta. Men min man blef tydligen icke fullt belåten härmed.

»Den är svullen,» sade han afgörande och höll för jämförelse skull också den andra tummen i vädret.

Jag såg växelvis pröfvande från den ena till den andra, men var ej i stånd att upptäcka minsta skillnad.

I denna stund hade emellertid Leonard kommit till rätta med sin urspårade välling, och han upplät nu sin mun och talade:

»Jag tycker pappas ena tumme,» — han utpekade den högra — »har längre nagel än den andra!»

Som min man ej är vänsterhänt, kunde möjligen häri ligga en förklarande orsak till ett sakförhållande, hvars påpekande kom honom att något hastigt taga till sig sina tummar igen, och yttrandet föranledde ej till någon vidare behandling af ämnet.

Måltiden fortsattes, och under en viss tryckande tystnad sökte min man, fumlande på ett duken missprydande sätt, tillgodogöra sig en saftig bifstek genom att hålla gaffeln mellan pek- och långfingret. Mitt erbjudande att mata honom afböjde han envist, sedan han med en hastig blick öfvertygat sig om, att hans uppmärksamme och läroaktige herr son ägnade honom och hans förehafvanden ett nästan alltför smickrande deltagande.

Medan vi drucko kaffet, bröt äntligen min man tystnaden. »Jag hörde i förgår,» började han tankfullt och liksom för sig själf, »talas om en karl, som miste större delen af armen.»

»Hu då — i ett tröskverk,» gissade jag. Han såg upp med ett uttryck, som om han gärna hade velat bespara mig detta, som dock i sanningens namn måste fram.

»Den amputerades,» sade han i samma ton som förut och tecknade med kaffeskeden ett snitt strax ofvan armbågen.

»Åh, det är ju ohyggligt! Och hvarför?» »Blodförgiftning,» svarade han långsamt och såg nästan smeksam på sin tumme. »Genom ett kanske omärkligt sår kommer giftet in i blodet, det sprider sig, och så är det färdigt.»

»O, Richard,» utbrast jag förfärad, — »hur har du hjärta att skrämma upp mig så.» Leonard började gråta.

»Så, så,» sade min man lugnande. Och med något af sattet hos en förare, som låtit ett turistsällskap hissna en stund vid bråddjupets rand och sedan låter det andas ut på ofarligare mark, sade han: »Det behöfver ju icke alltid gå så illa. Vi få väl hoppas, att mitt onda lättare går öfver.»

»Men man kan inte veta, hvad det kan vara. Kära, du måste göra något för det. Du borde tala vid doktorn.»

»Nej, nu är du skämtsam,» utbrast han och blef tydligen på bättre lynne, allt efter som min oro ökades. — »För sådant lappri?»

»Säg inte så. Du vet, hur det heter: 'Små sår' —»

»Ja, visst, men du sade ju själf, att ingenting syntes, och då —»

»Får jag se igen. Det är bestämdt som en liten röd prick midt på tummen. Får Emma koka litet gröt åt dig?»

»Skall den ätas —?»

»Nej, blott läggas som omslag,» skyndade jag mig tillägga.

»Hm,» nöjde han sig med att säga.

»Och under tiden skall du stryka terpentin på fingret för den händelse något kommit i det.»

»Sådant klet —!»

»Du kan sätta en handsktuta öfver. Så gjorde vår gamla barnjungfru, om hon fick stickor i fingrarna, när hon skurade, och därpå kröpo de ut af sig själfva.»

»Mycket bra! Nu går jag emellertid in till mig, så kan du ju komma efter med smörjelsen. Leonard, min son, hör hit, jag har en gås opluckad med herrn.»

»Jag är fin, ren och snuten, pappa!»

»Det gläder mig särdeles, men din faders yttre tyckes du ej fullt gilla. Framåt, min unge vän!»

Far och son troppade af, och jag såg efter dem med rödda blickar för att sedan förfoga mig till köket och gifva Emma tillsägelse om gröten. Under tjugominuters tid stodo vi lutade öfver grytan och turade om med att sköta vispen och öfvervaka, att den andra gjorde det riktigt. Under tiden ljöd det vildaste larm från min mans rum. Rammel och fall, följda af skrätt i djup bas och gälla glädjedrillar

ej olika larkans glada kvitter, när hon höjer sig mot skyn om våren.

Men småningom blef det tyst, och när jag kom in med en portion gröt, som kunnat förslå till ett litet regemente, fann jag gossen i salen, där han, mutad med en gammal passare, lofvat förhålla sig stilla, tills mamma öfvertog ledningen, och tillbragte vänttiden med att sticka hål på ett stort papper, en »Ritning till en mindre stenbyggnad på landet,» som låg utbredd framför honom.

Saknande den glada hvissling, hvarmed min man i goda arbetsstunder står lutad öfver ritbordet, hastade jag mot hans rum och möttes vid dörren af en syn!

Rundt omkring på golfvet lågo kuddar och annat, som lämpat sig till kastvapen, kringströdt, och på soffan, raklång, med håret i oordning och ett lyckligt leende på läpparna, som om han ännu i drömmen dröjde med gossen i leken, låg min man utsträckt och sof med jämna andedrag och ett lugn, som ingen värk i världen tycktes kunna störa. I ena handen kramade han en handske, en af de nya, rödgula. Maken hade fallit på golfvet, och när jag böjde mig efter den, upptäckte jag, att båda voro tumlösa. Af de felande delarna, troligen afsedda till tutor, fast de af någon för mig okänd anledning fått frångå denna bestämmelse, befanns en uppträdd som hätta på riddaren, som prydde brefpresen, den andra var fylld med sagel, fastnaglad med ett häftstift på skrifbordshörnet.

Medan jag beskådade all denna styggelse, vaknade min man.

»God morgon,» sade jag litet spefullt, »jag tror herrn har tagit sig en liten lur!»

»Kommer aldrig i fråga. Jag har bara legat och funderat ett ögonblick.»

»Det kan minsann behöfvas efter denna förstörelsen. Här har du emellertid din gröt.»

»Hvilken gröt —?»

»Till fingret.»

Han såg på alla tio med en blick af mycket liten djupsinnighet för att anföra en bekant karaktärsskildrars ord, men snart klarnade minnet.

»Jaså för tummen. Nej vet du, det bryr jag mig inte om.»

»Jo, visst, så slipper du kanske värken.»

»Bah, den är borta för längesedan. Flög sin väg i samma ögonblick jag klippte sönder handskarna — Saxen råkade glappa till,» fortsatte han något öfverdrifvet omständligt, och därvid kom jag att tänka på, att jag fick mitt onda i natt, när jag skulle lossa en skruf på dragstiftet. Den hade råkade ur gånge, hvarför jag fick taga i en smula hårdt, och fastän ingenting kändes då, blef förmodligen tummen öm däraf och känslig som ett fruntimmer, — slöt han obesväradt.

»Om vi skulle spara alla personliga tillämpningar,» föreslog jag.

»Alldeles som du vill, min vän, alldeles.»

»Och bara vara glada, att du mist ett ondt, hvars orsak, — du får ursäkt mig det, — förefaller lättare att fatta än dess snabba upphörande.»

»Åh,» sade han med ett leende, som han med ifrigt tvinnande af sina mustascher förgäfvos sökte dölja, — »du kan väl förstå, att det ger en viss lindring i krämporna att veta, hvarifrån de härstamma.»

Häri måste jag förstås ge honom rätt. Därpå beredde jag mig att gå, men ansåg mig dessförinnan dock böra ge min man en liten uppsträckning, för att han arbetade om nätterna.

»Det var bara en stund,» försvarade han sig.

»Tills jag fick min 'Ritning till en mindre stenbyggnad på landet' färdig.»

Hans ord kommo mig att rycka till.

»Richard, vet du, att, — att Leonard just håller på och fördärfvar en sådan.»

»Hvad säger du,» utbrast han förskräckt. — »Hvarför håller du ej bättre reda på, hvad pojken tar sig till?»

»Jag trodde, du såg efter honom, när han var härinne.»

»Jag kan väl inte vara barnpiga, medan jag sover heller,» sade han förargad. — »Olyckliga barn, hvad har du gjort!» ropade han därpå mot gossen, som i detsamma kom in, viktig, med ritningen väl hoprullad under armen.

»Bara prickat och ritat en liten stuga, som pappa gör,» svarade det intet ondt anande lilla arkitektsämnet och vecklade stolt upp papperet, genomstunget som ett säll.

»Hur vågar du,» började min man hotfullt och sträckte handen efter ritningen.

Gossen sänkte sitt hufvud.

»Jag ville så gärna hjälpa pappa, då pappa var sjuk,» mumlade han försagd.

I det samma uppgaf min man ett gladt rop.

»Han har sannerligen haft takt, den lille,» sade han förnöjd, — »och valt ett gammalt förkastadt förslag att göra sina tillägg och förbättringar på.»

»Godt, om intet annat blifvit förstörd,» sade jag och såg mig omkring.

»Nej, utom tallriken, handskarna och gröten, kokt i onödan, vet jag ingenting,» inföll min man muntert.

»Och det är lindrigt, icke sant, —»

»Hur menar du?»

»Mot allt, som kunnat komma af ditt onda i tummen.»

BREF FRÅN PARIS.

»FINSKA PAVILJONGEN.»

IDUN HAR REDAN tidigare meddelat en yttre bild af den finska paviljongen vid »Nationernas gata». Sedan jag nu haft tillfälle skåda den med egna ögon, kan jag tillfullo bekräfta, att den gör ett i allo värdigt, stilfullt och originellt intryck med sina enkla granitmurar, sitt höga spåntak och det synnerligen karaktäristiska tornet med krönets flammor stigande mot skyn och rundt om vaktadt af den finska kraftens rammande björnar.

Ehuru Finland fått en plats i det inre, något mera undanskymda ledet af nationernas byggnader vid Seine, gör det sig alltså likafullt både bemärkt och gällande, och de tallösa skaror, som dagligen bölja ut och in genom paviljongens bredhvälfda portar, vittna om, att intresset för »de tusen sjöars land» och dess folk är deltagande varmt i alla hjärtan.

Byggnadens grundplan påminner närmast om en kyrka med ett långskepp, ett kort tvärskepp och ofvan detta ett högkor. Göra vi då vår entré genom ingången nederst i långskeppet, komma vi först in i en liten förhall eller ett »vapenhus», beläget under den hufvudskeppet avslutande läktaren. Detta lilla »vapenhus» är effektivt dekoreradt efter den ena väggen med renhorn, rika grupper af de karaktäristiska finska knifvarna med sina vackra läderslidor, skinnpungar, pipor och diverse andra alster af folklig industri; efter den andra med smakfulla väfnader från finska »Handarbetets vänner», bland hvilka en dioramaartadt anbragt gobelin med ett stiliseradt finskt landskapsmotiv, furumo och speglande fjärdar, gör sig särskildt bemärkt. I »vapenhuset» fäster man sig vidare vid tvänne sjömanskistor af Maxmontan, mycket verkningsfulla med sina träinläggningar och infällda reliefer i koppar.

Medan vi äro i denna del af byggnaden, är väl bäst att samtidigt aflägga en visit uppe på läktaren, som icke saknar sin lilla orgel, där ofvan en dekorativ, solfjädersformad grupp af skidor, och som för öfrigt inrymmer en del hand- och elevarbeten.

Under fönstren i taket, som insläppa ett rikt och väl fördelat ljus, är långskeppet å ömse sidor smyckadt med en fris af bilder, scener ur finskt lif och från finsk bygd och natur, utförda i olja af ett flertal bland landets förnämsta konstnärer, såsom Edelfelt, Enckell, Halonen, Gebhard, Blomstedt och Rissanen.

Strax till höger om ingången har den finska pressen i ett särskildt kringbyggt litet läsrum anordnat en smakfull utställning af tidningar och tillhandahåller äfven färska sådana för dem, som här vilja hvila ut några minuter efter utställningsflanerandets strapats.

För öfrigt är hela långskeppet, å ömse sidor om midtgången, genom framspringande tvärväggar af ungefär manshöjd, originellt dekorerade med i trä utskurna vargar, indeladt i en serie smårum eller alkover, som hvart för sig uppta olika grupper

Uti Brunkebergs Manufaktur-Magasin köpas

FRANSKA BOMULLSTYGER Profver bäst och billigast. franko.

af utställningsföremål. På den vänstra sidan finna vi sålunda rikhaltiga och vackra kollektioner af eleverbeten från folkskolorna, från Konstflitföreningens skola i Helsingfors — väfnader, träskulptur, porslinsmålning; vidare en serie intressanta kopior i akvarell från gamla finska kyrkmålningar; kartor ur den stora atlasen öfver Finland, som utkom i höstas, ett standardverk, af yppersta slag, samt statistiska tabeller öfver Finlands export och import. Till höger har forststyrelsen sin utställning af träsektioner, forstredskap och modeller, en monter med uppstoppade exemplar af skogarnes vilda invånare, fotografier och kartor. I nästa afdelning ger landtbruksstyrelsen en bild af Finlands agrikultur med sädes- och fröprofver, fotografier och kartor. Därpå komma vi till väg- och vattenbyggnadskårens utställning, äfven den mycket belysande och intressant med sina många bilder öfver kanaler, brobyggnader m. m.

Just där längskeppet utmynnar i tvärskeppet, synas i hvar sin glasmonter modellerna till Finlands tvänne största isbrytare, till vänster Sampo, till höger Murtaja.

Och nu stå vi i tvärskeppet, byggnadens centrala del. Måhända är det något oegentligt att kalla det för ett »skepp», då det närmast har en rund form med taket

hvälfadt till en hög kupol. Denna är smyckad med Galléns synnerligen konstnärliga och verkningsfulla freskomålningar, framställande scener ur Kalevala: Ilmarinen smidande Sampo, Wäinämöinen försvarande Sampo mot trollen, Ilmarinen plöjande ormkärn, och sist en symbolisk bild öfver kristendomens seger öfver hedendomen.

Midt under kupolen och midt emellan de bägge hvälfda portarne, som här föra in och ut å paviljongens fram- och baksida, reser sig en rund, originell monter på ett underlag af finslipad, finsk granit och krönt af en hög, spetsig kopparhätta. Här förvaras, bakom väl skyddande glas, en af den finska paviljongens allra största märkvärdigheter, den ryktbara Bjurbölemeteoriten, som den 12 mars i fjol, från vete Gud hvilket världarnes hörn, slungade sitt glödande visitkort på 325 kg. ned i den finska vikens djup. Som en trogen och respektgivande vaktare af denna unika vetenskapliga skatt står strax i närheten en väldig finsk nalle, en brunraggig best, som, rest på sina bakben, håller en sturvuxen mans höjd.

Komma vi så till paviljongens tredje och sista afdelning, det s. k. »högekoret». Liksom längskeppet med sin bildserie, midtkupolen med de Gallénska freskerna, är äf-

ven denna del prydd af en mycket verkningsfull och originell fris i kraftigt grofyxad träskulptur, där Halonen i sex bilder gifvit karaktäristiska scener ur finska folkets lif på sjö och i land, i bastu och pörte. En liten del af denna fris kommer till synes å en af våra fotografier.

»Högekorets» midtparti upptages af ett kringbyggdt litet rum, där aktiebolaget Iris i Borgå, efter ritningar af Gallén, sökt åstadkomma en interiör af nationellt finsk stil. Väggar och möbler äro hållna i träets naturliga färg, de senare mycket solida, kraftiga i sina linier, men väl kärfva. En öppen spis i blå kakel i ett af rummets hörn står ej den öfriga inredningen efter i robust kraft.

Af en betydligt mer förfinaad karaktär är Finlands allmänna slöjdförenings möbelutställning af soffa, länstolar, bord och skåp, efter ritningar af arkitekten Saarinen, hvilken ock är själfva paviljongens mästare. I synnerhet skåpet, med sin vackra fris af Kalevalafigurer i olikfärgadt, inlagdt trä, är mycket smakfullt.

På tvänne fristående monter utställer lotsverket en instruktiv samling af båtmodeller och kartor, och rundt hela korets omkrets — hvars murar under den redan omtalade Halonens träfris äro smakfullt

Moreau frères,
Paris, foto.

FINSKA PAVILJONGEN Å VÄRLDSUTSTÄLLNINGEN.

1. LÅNGSKEPPET. 2. MIDTMONTERN MED BJURBÖLEMETEORITEN. 3. LÄSRUMMET. 4. I HÖGKORET. 5. SKOGSUTSTÄLLNINGEN.

D. Nyblin foto.

FRÅN DOKTORSPROMOTIONEN I HELSINGFORS: PROMOVENDI MED DERAS KRANSBINDERSKOR.

prydda med bilder ur finskt fiske- och sjö-
lif med där öfverspända fisknät — ger en
rik samling af modeller till olika fiskrad-
skap, olika båttyper o. s. v. en god före-
ställning om fiskerinäringens höga stånd-
punkt i detta de långa kusternas och de
många vattendragens land.

I ett som allt måste sägas, att en van-
dring genom den finska paviljongen ger den
uppmärksamme besökaren en rik och all-
sidig bild af Finlands kultur. Inom sina
gränser är denna nationella utställning helt
enkelt beundransvärdt anlagd och fullföljd,
och förvisso skall den i hög grad bidra
att i de vidaste kretsar ingjuta sympatier
och beundran för Finlands folk.

JOHAN NORDLING.

POSTKVINNOR. FÖR IDUN AF
PERCY.

BLAND DE VERKSAMHETSOMRÅDEN, på hvil-
ka kvinnan i vår tid med ifver och framgång
arbetar, intager postverket ett mycket fram-
stående rum. Inalles sysselsättes vid detsamma ett
antal kvinnor, som torde vida öfverstiga tusentalet,
och de hafva, med ytterst få undantag, samtliga
tillvunnit sig erkännande för stor plikttröhet, arbet-
samhet och uthållighet vid den både ansträngande
och mycket fordrande tjänstgöringen. Men detta oak-
tadt intaga de dock ännu i dag en tämligen osjälf-
ständig ställning, i det att de, på grund af gällande
bestämmelser, icke kunna vinna ordinarie anställning
inom verket. Två å tre bland dem förestå postkontor,
många fungera som postexpeditörer och ännu flere
i egenskap af extra biträden och poststationsföre-
ståndare. Men äfven de, som tillhöra de bägge först-
nämnda kategorierna och således uppnått högsta möj-
liga ställning inom postverket, äro dock i
alla fall endast tillför-
ordnade och måste allt-
jämt framför sin titel
hafva det fatala »t. f.»

Vore med deras
ställning ingen annan
olägenhet än denna
förknippad, så vore
det ju icke så mycket
att göra affär af, men
den föranleder en an-
nan af vida värre art,
den nämligen, att de
helt och hållet sakna
pensionsrätt, och häri
ligger, enligt mitt för-
menande, icke blott
en olägenhet, utan en
verklig orättvisa. Tele-
grafverkets damer in-
taga i motsats här-

till en vida tryggare ställning med konstitutorial
på sina tjänster och lagligen fastställd pensionsrätt,
i likhet med den manliga tjänstepersonalen.

Det är svårt att inse det berättigade i en dylik
olikhet mellan kvinnliga post- och telegraffunktionä-
rer, och rättvisa och billighet fordra, att densamma
fortast möjligt utplånas.

Användandet af kvinnliga arbetskrafter vid post-
göromål är ingalunda någon nyhet, ehuru det är
först på senare tiden som kvinnan officiellt vunnit
inträde vid postverket, ty det har i alla tider varit
brukligt, att postmästares fruar och döttrar samt
äfven andra fruntimmer tjänstgjort som postskrifvare,
något som torde vara tämligen allmänt känt. Men
hvad som säkerligen är alldeles okänt för de allra
flesta, såväl damer som herrar, är, att en gång en
kvinna varit chef för hela det svenska postverket,
hvarom emellertid ett i riksarkivet förvaradt riks-
rådsprotokoll alldeles bestämdt vittnar. Härmed för-
håller sig på följande sätt:

Då det svenska postverket år 1636 inrättades,
hitsände Axel Oxenstierna från Tyskland förre post-
mästaren i Leipzig, Andreas Wechel, som skulle ordna
den nya inrättningen, till hvars chef han samma år
utnämndes. Men sedan han, ett år därefter, aflidit,
utnämndes hans änka, Anna Wechel, till »postmä-
starinna» och försågs med fullmakt på tjänsten, men
den år 1638 utnämnde »Generalrikskschultzen» fick
öfverinseendet öfver posten och andra kommunika-
tionsanstalter.

Det är naturligtvis ingalunda min mening propo-
nera, att det i våra dagar så omfattande och in-
vecklade postmaskineriets högsta ledning skulle an-

förtros åt kvinnohänder, men visserligen tycker jag,
att kvinnor, som i årtal med nit och trohet samt
för en ringa penning trälät i verkets tjänst, kunde
hysa berättigade anspråk på att erhålla ordinarie
tjänstbefattning och en betryggad ålderdom, och det
är därför jag tagit till orda i ämnet, öfvertygad om,
att min åsikt delas af en hvar, som äger kännedom
om förhållandena.

PROMOTIONEN I HELSINGFORS.

I HELSINGFORS kunna ännu filosofie kandida-
ter och licentiaterna erhålla sina titlar af magi-
strar och doktorer vid en högtidlig promotions-
akt. Denna promotion kan ju synas vara en nog
så föråldrad fest, men är, trots sin medeltidsanstryk-
ning, likväl vacker och stämningsfull. T. o. m. den-
mest prosaiska stad kan icke under en promotions
fest undgå den fläkt af poesi, som alltid åtföljer
ungdomen, dess glada blickar och glittrande glädje.

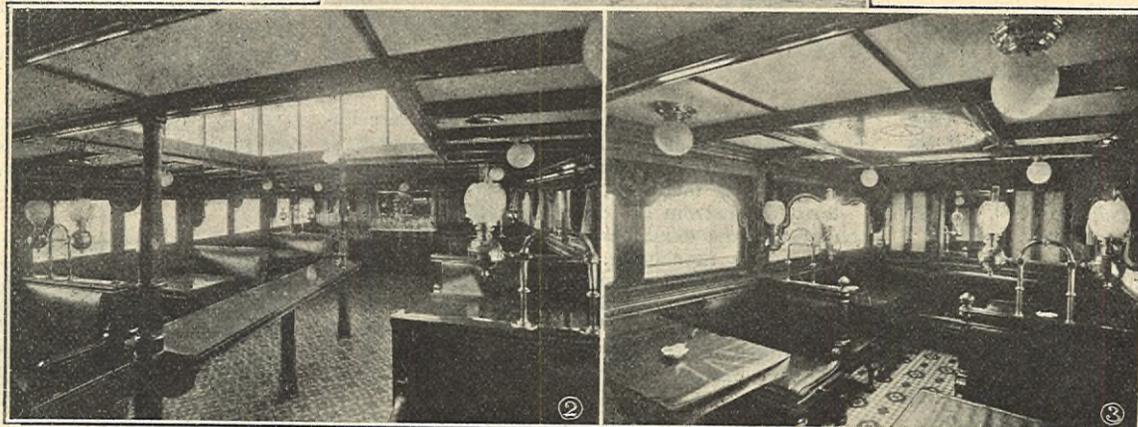
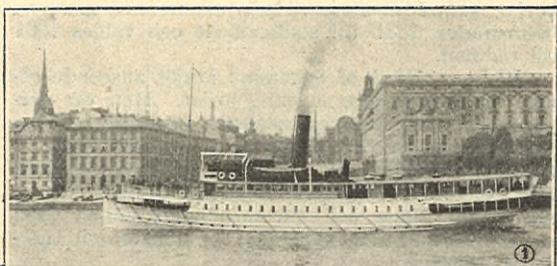
En dylik promotion har nyss ägt rum i Finlands
hufvudstad, och en kort beskrifning öfver densamma
kan måhända intressera Iduns läsare.

Vid promotionen öfverlämnas, som bekant, åt en-
hvar af promovendi en lagerkrans. Denna sken-
bart obetydliga omständighet är af högsta vikt för
de unga. Ty kransen skall bindas af en fager tärna,
och att vid valet af denna de innersta känslorna
spela en icke ringa roll, är ju tydligt. Utom dessa
speciela kransbinderskor väljes en allmän krans-
binderska, som med kransar förser de promovendi,
som icke utsett åt sig egna kransbinderskor, hvar-
jämte den allmänna kransbinderskan ser till, att allt
blir gjort och kommer i ordning till den solenna
akten. Den allmänna kransbinderskan bör tillhöra
universitetskretsarna, och föll valet denna gång på
fröken *Katri Danielsson*, dotter till professorn i hi-
storia, J. R. Danielsson och hans maka Jenny Matilda
Heurlin.

Kransbindningen försiggick å utvårdshuset
Brunnshuset under sång och musik och mycket

svärmeri både vid själf-
va den viktiga förrätt-
ningen och ute i den
vackra parken, hvilken
stod i sin skäraste vår-
skrud, hvarmed endast
de unga kransbinder-
skornas ljusa dräkter,
glada blickar och rod-
nande kinder kunde
täfla. Vi äro i tillfälle
meddela en afbildning
af promoverade och de-
ras kransbinderskor,
samlade i grupp på och
nedanför den veranda,
hvarå kransbindningen
försiggick.

Dagen därpå var den
egentliga promotionsak-
ten i Universitetets so-
lennitetssal, hvartill in-
bjudits högskolans samt-

A. Blomberg foto.

DEN NYE VAXHOLMSÅNGAREN EXPRESS. 1. ÅNGARENS YTTRE. 2. MATSALONGEN. 3. CAFÉET.

liga lärare och tjänstemän med familjer och för öfrigt en mängd honoratiore. När alla dessa voro samlade jämte promovendi och deras kransbinderskor i sina hvita dräkter, promotor, rektor och festmarskalkar, erbjöd salen en lysande och färgrik anblick.

Sedan orkestern under kapellmästare R. Kajanus ledning spelat marschen ur Mendelssohns Midsommarnattsdrömmen, hälsade promotor, professorn och statsrådet Th. Rein, de närvarande, och i ett tal till promovendi påmint han om magisterpromotionsinsigniernas, lagerkransens, ringens och diploms, betydelse. Härefter vidtog bekransningen under tonerna från en blandad kör med orkesterackompaniment. Förekommande solopartier sköngos af fru Adél Leander-Flodin hänförande vackert. Promotor satte kransarna på de unga magistrarnes hjässor, och de sju ännu levande jubelmagistrarna hvilka för femtio år sedan promoverats, erhöilo jäm väl hvar sin lagerkrans.

En högtidlig stämning var rådande under denna akt, förhöjd af den härliga musiken, som avslutades med »Nu tackar Gud allt folk».

Omedelbart härpå vidtog filosofie-doktorspromotionen. Härvid erinrades först licentiaterna om doktorsinsigniernas betydelse: doktorshatten var frihetens och värjan tankeskärpans symboler; hvar efter dessa öfverlämnades af promotor — detta åter under musik.

Utom de nu omtalade ceremonierna, förekomma än åtskilliga andra. Så t. ex. gjordes de s. k. magister- och doktorsfrågorna, hvilka jämväl besvarades i lärda och formfulländade andraganden. Äfven hölls ett tal till damerna, hvilka vid promotionen spela en så betydande roll. I detta tal erinrades naturligtvis om den äfven närvarande jubelkransbinderskan, fröken Johanna Rein, promotors syster, som för femtio år sedan fungerade som allmän kransbinderska. Fröken Reins fotografi ha vi jämväl nöjet kunna meddela.

Festen i universitetet avslutades med »Vårt land», hvarpå man öfver Senatstorget aftogade till Nikolai-kyrkan, där predikan hölls af biskop H. Råberg.

Det säger sig själf, att de unga mellan de egentliga akterna och festerna visat sig litet hvarstades i staden, där de alltid i sina ljusa klädningar och svarta frackar och med sina blombuketter och lagerkransar blifvit observerade. Härigenom har Helsingfors under några dagar haft en gladare prägel än den, som under dessa betryckta tider plägat hvila öfver staden. Emellertid har nu helsingforslivet återtagit sin vanliga gång. Många minnen ha dock promotionen lämnat efter sig hos dem, som deltagit däri, och många ömma band för lifvet ha nog blifvit knutna. Ty i själfva verket är, som professor Danielsson i ett tal yttrade, denna fest »en ungdomens, vårens och kärlekens fest». Såsom sådan är den icke blott vacker, utan berättigad, hur nykter och litet fallen för ceremonier tidsandan än må vara.

Det bör omnämnas, att vid denna promotion flere kvinnliga filosofiekandidater blifvo promoverade. Deras kransar hade naturligtvis blifvit bundna af kransbindare — icke binderskor. Äfven förekom, att manliga och kvinnliga kandidater bundo kransar åt hvarandra. En kvinnlig filosofielicentiat, fröken Alma Söderhjelrn, erhöil filosofiedoktorsvärdigheten.

I våra bilder synes fröken Danielsson i full promotionstolett, och jubelkransbinderskan, fröken Rein, bar festen till ära en brosch och en kedja af guld — ett minne af promotionen för femtio år sedan. Å den stora bilden från Brunnsbusverandan synas kransbinderskan och jubelkransbinderskan sittande bredvid hvarandra, och något mera till höger framför det stora lagerträdet står promotor, statsrådet Rein.

JONATAN REUTER.

UR DAGSKRÖNIKAN.

KARL LUDVIG LOOSTRÖM, den nyutnämnde intendenten vid Nationalmuseum, är född i Stockholm den 2 februari 1848,

K. L. LOOSTRÖM.

blef student i Upsala 1868, filos. doktor 1875, e. o. amanuens vid Nationalmuseum 1877 och ord. amanuens darsamstades 1880. Bland L:s utgifna arbeten i konst och konstslöjd må nämnas den förtjänstfulla monografien »O. J. Södermark och hans lif och verk» (1879), »Konstsamlingarna på Säfsta-holm» (1882) samt »Den svenska konstakademien under första århundradet af hennes tillvaro 1735—1835».

J. W. ARNBERG, den framstående nationalekonomen och bankmannen, fullmäktigt i riksbanken och filosofie doktorn, afled plötsligt i förra veckan, i följd af hjärtförlamning, å sin villa vid Salt-sjöbaden, i en ålder af 67½ år.

Född i Norrköping 1832, blef han efter i Upsala 1854 erhållen fil. doktorsgrad två år därefter docent i statsvetenskap, företog 1859—60 en resa till Frankrike och Belgien för att studera därvarande handelsdomstolarnas organisation och arbetssätt, deltog 1865 i bildandet af Uplands enskilda bank och tjänstgjorde någon tid såsom dess verkställande direktör. Under riksdagarna 1867—70 var han sekreterare i bevillningsutskottet och 1870—74 ledamot i styrelsen för Stockholms enskilda bank. Sistnämnda år valdes han af riksdagens kamrar till fullmäktigt i riksbanken och utsågs inom fullmäktigt till deputerad för utrikesaffärerna, hvilka förtroendeuppdrag sedan dess ha förnyats vid hvarje års val.

Han var därefter i flere år stadsfullmäktigt i Stockholm, ledamot i åtskilliga kommittéer, såsom bland annat de under åren 1881—83 och 1889—90 tillsatta bankkommittéer, äfvensom ledamot af Vetenskaps- och Landtbruksakademierna.

I de af honom från trycket utgifna arbetena »Om upphandlingsdeputationerna», »Om arbetets och bytets frihet» samt ej minst i det förtjänstfulla »Anteckningar om Frihetstidens politiska ekonomi» har han nedlagt resultaten af sina djupgående historiska och ekonomiska forskningar.

Dr Arnberg var som bankman en af de allra yppersta i vårt land, och förvisso har riksbanken genom hans fränfalle förlorat en kraft, som ej på mycket länge skall bli ersatt.

Rättänkande, strängt hederlig och hjärtgod, efterlämnar han också som enskild människa det vackraste minne hos den stora krets af fränder och vänner, som nu står i sorg vid hans grift.

Han afled ogift och sörjes närmast af syskon och syskonbarn.

J. V. ARNBERG.

B. A. D. HÅRD AF SEGERSTAD.

RÅDMANNEN B. A. D. HÅRD af Segerstad afled för några dagar sedan å sitt sommarställe på Nämndön utanför huvudstaden, 65½ år gammal.

Efter att 1858 ha aflagt hofrättsexamen, blef han samma år kanslist i justitierevisionen, 1861 vice härads höfding och 1865 ombudsman hos fångvårdsstyrelsen. Vid Stockholms rådhusrätt gjorde han i början af år 1872 sitt inträde såsom brottmålnotarie, befordrades 1881 till stadsnotarie och valdes 1884 till rådmän.

Rådmän Hård af Segerstad åtnjöt anseende såsom en synnerligen skicklig jurist. Han var därefter en i hög grad skarpsinnig, rätträdig och urban domare, en verklig prydnad kan man säga för Stockholms rådhusrätt. I det enskilda lifvet hade han genom sitt trygga, välvilliga och vänfasta väsen, sitt glada lynne och sin sprudlande humor gjort sig omtyckt af alla, som med honom kommit i närmare beröring.

Närmast sörjes den hädangångne af maka, född Sjöberg, samt tre döttrar.

FÖR LÅNGVARIG OCH TROGEN tjänst har Patriotiska sällskapet nyligen tilldelat barnmorskan, fru Clara Wennström, född Mehl, i Åtvidaberg den stora medaljen med konungens bröstbild.

Fru Wennström är född i Malmköping år 1832 och utgick som examinerad barnmorska från Barnbördshuset i Stockholm. Där blef hon sedermera antagen som instruktionsbarnmorska, en befattning, som hon med nit och skicklighet innehade i 2½ år.

Därefter flyttade fru W. till Vist i Östergötland och slutligen till Åtvidaberg. Hon har alltså tjänstgjort som barnmorska i detta landskap ej mindre än 40 år.

I morgon, den 1 juli, afgår hon från sin mödosamma och ansvarsfulla befattning för att efter den långa arbetsdagen njuta en välbehöflig hvila. Och hon kan göra det med den glädjande vissheten

att ha med outtröttlig omsorg fyllt sitt viktiga lifskall. Därför skall hon ock städse bevaras i tacksam hägkomst af tillgifna församlingsbor.

CLARA WENNSTRÖM.

EN STÄTLIG SKÄRGÅRDSÅNGARE är Vaxholms ångfartygsaktiebolags nya ångbåt »Express», hvilken nu börjat sina turer på traden Stockholm—Vaxholm. Inredd med samma elegans och komfort som systerbåten »Norrstelje», har den nya ångaren alla förutsättningar att blifva populär hos den stora allmänhet, som dagligen under sommarmånaderna reser fram och åter mellan Stockholm och den befastade lilla skärgårdsstaden i Saltsjön.

Som våra läsare finna af de meddelade afbildningarna af fartyget, gör det i alla afseenden skäl för epitetet förstklassigt. Däcken äro synnerligen rymliga, salongerna bekväma och hvad särskildt matsalongen och kaféet beträffar, med dess praktiskt inställda bord och skinnklädda, bekväma soffor, från hvilka man genom de breda fönsteröppningarna under måltiderna eller vid kaffekoppen kan njuta af de förbiglidande landskapsscenerna, göra de ett odeladt angenämt intryck.

Den präktiga maskinen framdrifver fartyget med den för en skärgårdsångare oerhörda hastigheten af 15,15 knop.

Trappuppgångarne äro breda och bekväma och gå alla i rak linie, i stället för det forna spiral-systemet, som lätt medför trängsel, då passagerarne äro talrika. All belysning ombord sker medels elektriskt ljus.

Förslagsritningarna till den charmanta båten ha uppgjorts af ingenjör H. A. Bertheau, maskineriet har konstruerats af ingenjör F. Flodman och fartyget af ingenjör E. Hernberg. Ångaren, som kostar 250,000 kr., har byggts å W. Lindbergs varf härstades och utgör ett nytt bevis på dess verkstäders förmåga att åstadkomma gediget arbete.

Fartygets befälhafvare är kapten C. Hallander.

ÄNKEGREFVINNAN OTTILIA SPARRE af Söfdeborg, den bekante landshöfdingen greve Erik Josias Sparres efterlämnade maka, afled i förra veckan härstades vid nära 80 års ålder.

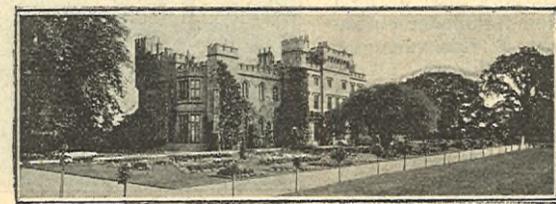
Vi hoppas framdeles kunna meddela Iduns läsekrets såväl porträtt som biografi af den på skilda områden märkliga och framstående kvinnan.

CATHERINE GLADSTONE.

EN STOR MANS HUSTRU.

DEN KVINNA, som under ett nära 60-årigt äktenskap, stod stödjande och uppmuntrande vid sin världsberömdes makes sida, har nu återförenats med honom. Catherine Gladstone afled nämligen den 14 juni något mer än två år efter mr Gladstone, som dog Kristi Himmelsfärdsdag 1898 på familjegodset Hawarden.

Detta verkligt magnifika engelska gods blef hans genom giftermålet med Catherine Glynné 1839. I ungdomen en stor skönhet, var mrs Gladstone äfven på äldre dagar en imponerande ståtlig gammal dam, hvilket äfven synes af här meddelade porträtt, taget efter den berömdes professor Herkomers bekanta målning. Den andra illustrationen, framställande de båda makarna, är från en fotografi tagen 1896, sista gången »The grand old man» visade sig i London, nämligen för att öfvervara vigselceremonien emellan prinsessan af Wales' dotter och prins Carl af Danmark. Den populära statsmannen blef då föremål för stora ovationer och ådrog sig fullt ut lika mycken uppmärksamhet från folkets sida som själfva brudparet.

HAWARDEN CASTLE.

Pröfva det nya seklets förnämsta munvatten

Extra koncentrerad ASEPTOL

å 2 kronor per flaska; verksamaste antisepticum; oskadlig, särdeles angenäm, kylande smak; drygast, i längden billigast; mångsidigast nyttig.

S:t Eriks Tekn. Fabrik, Stockholm.

MRS CATHERINE GLADSTONE.

Sedan lämnade Gladstone ej gärna sitt vackra hem, af hvilket äfven en bild meddelas och hvars namn väl kan tjäna som ett exempel på det engelska språkets brist på alla regler hvad uttalet beträffar.

Stafvad »Hawarden», uttalas det helt enkelt »Harden», något som utlänningen åtminstone ej lätt gissar sig till.

Här var det som Gladstone i skötet af sin familj tillbragte några lugna år efter sitt försvinnande från den politiska skådebanan, och i den väldiga parken fann tillfälle att utföra sin favoritsysselsättning: fällandet af träd, och här i den lilla kyrkan hördes ännu ofta om söndagarne den bekanta stämman föreläsa dagens text, sedan den för alltid upphört att i Westminster elektricera så väl anhängare som motståndare.

Hustruns lif uppgick så helt och hållet i makens, att man så att säga aldrig såg Mrs Gladstone annat

MR OCH MRS GLADSTONE.

än bakom sin framstående man. Hon följde honom ständigt, och tillredde själf den dryck af sherry och äggulor, som bidrog till att hålla den manliga stämman klar äfven under de längsta debatter i parlamentet.

Då jag för några år sedan besökte Hawarden, fann jag, med hvilken kärlek och vördnad invånarne där talade om såväl Mrs Gladstone som hela familjen ända ned till de små barnbarnen. Det var i sanning ett lojalt litet konungarrike.

Gladstone lär en gång i ett festligt lag titulerat Patti »Drottning af Wales». Med än mera befogenhet kan man säga, att hans egen hustru i samma mening var drottning af Hawarden.

I. H. L.

ETT KÄRLEKSMÖTE UNDER SAN CARLOS ARKADER. FÖR IDUN AF ASTRID AHNFELT.

JAG HADE EN DAG ströfvat omkring i Napoli med en därstädes bosatt väninna. Sedan vi gått oss trötta i kyrkor och muséer, togo vi vägen nedåt »piazza San Ferdinando», för att finna en spårvaagn, som kunde föra oss till vår bostad uppe bland kul-larne.

Framkomna till hållplatsen, erforo vi, att vår vagn just gått och beslöto då att invänta den nästa under det närbelägna San Carlos arkader, där Napoli skrivare hafva sin plats.

Då vi passerade förbi en af dem, en gammal man med det mest humoristiska, jovialiska utseende, gaf han min väninna en på en gång vördnadsfull och skämtsamt hälsning, som hon besvarade med en bläck och ett leende.

»Hur i all världen känner du den gamle skrivaren, Fanny?» frågade jag nyfiket.

»Det skall jag berätta dig. Låt oss taga plats här på stenbänken.» och leendet lekte ännu kvar i hennes munvinklar, under det hon, sättande sig tillrätta och med solfjädern långsamt fläktande sitt af promenaden upphettade ansikte, började sin lilla historia.

»Den första tiden af min vistelse här i Napoli, hade jag ofta mina vägar förbi denna plats och fick en dag det infallet att taga reda på hur dessa skrivare sköta sin sak. Först gjorde jag en rond, för att välja ut den som skulle passa bäst för utförandet af min lilla dissektionsplan och mitt val föll på min vän där.» sade Fanny med en blick åt den gamle man, som gifvit henne en hälsning, och nu var fullt upptagen af hvad en ung tvätterska, belastad med en tung korg på huvudet, ville anförtro åt papperet.

»Som du vet,» fortsatte hon, »hade jag innan min ankomst till Napoli vistats i Genua ett år och talade språket ganska bra, men tillgrip nu den uslaste italienska det var mig möjligt att åstadkomma och frågade, om han ville hjälpa mig med ett mycket viktigt brev, då det icke var mig möjligt att skriva en mening utan tio bockar.

»Hvad skall det handla om?» frågade han, doppande pennan i bläckhornet och bjudande mig en rankig trästol att sitta på, densamma som står kvar ännu, då var den dock i besittning af ryggsöd. »Är det om affärer kanske?»

»Ja, på sätt och vis, d. v. s. — kärleksaffärer.» »Ah, ett kärleksbrev! Benissimo! Hans ögon fingo ett halft nyfiket, halft förväntansfullt uttryck och pennan doppades på nytt.

»Diktera! Jag är färdig.» »Vänta litet, jag måste först berätta en hel del innan skrifningen kan börja. Ser ni, i går var jag i en kyrka med min mamma och såg ett miraco.»

»Miracolo, heter det. San Gennaros miracolo, kan jag förstå.»

»Ja, och då, ser ni, just under sången så — jag stod bredvid min mamma, förstär ni, då kände jag plötsligt, att något stacks mig i handen.»

»En liten biljett kanske?»

»Hur kunde ni gissa så bra? En italienare, som stått mycket nära bredvid mig hela tiden, han var mycket be-beu — —»

»Bello!»

»Ja, bello. Tack! Den där italienaren lade ett litet brev i min hand och på samma gång klämde han handen riktigt fo-fort — hur heter det nu —»

»Forte. Jo, han förstod saken», och gubbens ögon började glänsa af intresse och mungiporna drogos ned af återhållet löje.

»Min mamma märkte ingenting och jag stoppade genast brevet i fickan och läste det, sedan vi kommit hem, under det mamma sof middag. Han skref mycket artigt.»

»Jo jo, jo jo, det kan jag nog tro.»

»Så bad han om ett rendez-vu — nej, ett punta — kan ni inte hjälpa mig?»

»Ett »appuntamento» kanske?»

»Ja just!»

»Och det är om det jag skall skriva?»

»Ja visst. Hvad skulle det annars vara om. Nu är det så, ser ni, att min mamma aldrig vill låta mig gå ut ensam. Hon säger alltid, att man måste akta sig för italienarne. Men hvad skulle vi resa hit för hela vintern, om inte för att lära känna italienarne. Det är bra mycket roligare än att gå på muséer, så tycker åtminstone jag.»

»Det gör ni alldeles rätt i, ty italienarne tycka om att lära känna utlänningarne. Är ni »inglese?»

»Alltid skall ni då komma med ert dumma »inglese», utropade jag retligt. »Jag är inte det minsta »inglese.»

»Är ni »tedesca» då?»

»Inte det en gång. Jag är »svedese». Har ni hört? »Svedese». Hvarken »inglese», »tedesca» eller »francese.»

»Svedese! Från Stockholm kanske?»

»Mycket riktigt.»

»Men det är ju så kallt däruppe. Jag trodde inte att någon »svedese» förstod sig på kärlek.»

»Då tar ni allt miste.»

»Ja, ja, de förstå sig kanske lika bra på kärlek som vi napolitanare.»

»Det händer nog det. Men nu skulle vi tala om brevet i stället. Han bad mig, som sagt, om ett »appuntamento» (hör ni, att jag lärt mig ordet!) och att jag skulle bestämma mötesplatsen. Jag kom genast att tänka på, att vända mig till någon här under arkaden, då jag inte har öfning i att skriva italienska. För en liten stund sedan skickade mamma mig till posten att hämta våra bref. Det är bara en liten bit, så hon var inte ängslig. Men jag måste snart vara tillbaka, så ni får lof att skynda er med brevet.

Vänta litet bara och låt mig tänka. Nu har jag det! Mamma har bestämt att vi i morgon klockan fyra skola gå upp till Capo di Monte, för att se samlingarne. Det är lång väg, besöket tar åtminstone ett par timmar. Jag säger i morgon förmiddag att jag har så rysligt ondt i huvudet och att jag föredrar att stanna hemma. Mamma säger då att jag skall ligga på soffan med åttikslappar på pannan, men så snart hon gått — — —»

»Så skyndar ni till mötesplatsen!»

»Precis. Blir det inte bra så, säg?»

»Benissimo, benissimo!» Gubben gnuggade sina händer gång på gång. Doppade därpå pennan för tredje gången och lade papperet tillrätta.

»Nu skall jag bara bestämma mötesplatsen. Om jag skulle föreslå hamnpromenaden utanför villa Nazionale? Nej, jag tror det får bli här under arkaderna. Hvad säger ni?»

»Ett godt val, ett utmärkt godt val!» utropade gubben med glimmande ögon och mysande vid blotta tanken på att blifva vittne till kärleksmötet.

»Ja, det blir nog bra att mötas här. Vi kunna då få prata riktigt länge, ty jag bor endast fem minuters väg härifrån. Nu skall ni skriva riktigt vackert! Säg, att jag tackar honom för hans artiga brev. Att min mamma går till Capo di Monte, att jag säger mig ha huvudvärk för att slippa gå med och att jag skall vara här under arkaderna klockan fyra, eller litet senare.»

»Ypperligt, ypperligt! Hvar har ni hans brev? Namnet bör förstås stå till öfverskrift.» Nyfikenhet stod målad i hvarje drag.

»Ah, ah, signor, dylika bref visar man inte! Namnet kan jag sätta dit själf sedan.»

»Det går också an,» svarade gubben litet fnurrigt och började sitt arbete, efter att ha putsat de storbågade glasögonen.

Seende mig omkring, märkte jag, att vårt lifliga samtal blifvit uppmärksammat af en hel del unga sprättar, som närmade sig vårt bord med mycket intresserade miner. Jag antog ögonblickligen en särdeles värdig hållning och fördjupade mig alldeles i betraktande af de vackra relieferna öfver ingången till teatern, hvilket hade till följd, att de nyfiknes uppmärksamhet drogos till de unga neapolitanskor, som, bevakade af sina duennor, passerade förbi.

»Nu, signorina, är brevet färdigt,» sade gubben så med ett förnöjdt tonfall och strödde ut en handfull skrifsand öfver sitt verk, tog sig en duktig pris snus, jämkade på glasögonen och läste därpå upp följande:

(Jag har det ännu något så när i minnet).

»Gentilissimo signore!

Med stort nöje har jag läst er lilla, alltför artiga biljett, med sina i hög grad smickrande omdömen öfver min obetydliga person. Jag känner mig föranlåten att tacka er på det lifligaste, då edra öfriga uttalanden på ett underbart sätt äro som hämtade ur djupet af mitt hjärta. Ni önskar ett möte för att, säger ni, vi skola komma till klarhet om våra ömsesidiga känslor. Det anser äfven jag vara bästa sätet och vill nu angifva hvar och när vi skola träffas.

Min mor har bestämt en utfärd till Capo di Monte i morgon klockan fyra, för att bese det kungliga slottet. För att slippa följa med, säger jag mig lida

HULTMANS CACAO

har brutit väg för den Svenska Cacaofabrikationen.

Dess absoluta renhet garanteras, men förbrukare däraf uppmanas enträget att vid köp noga tillse att de verkligen erhålla Hultmans Cacao och icke billigare upplandade och förfälskade cacaoarter af svensk eller utländsk tillverkning, hvilka ofta utgifvas för Hultmans Cacao.

Partiförsäljning: **Hultmans Fabrikers Filial, Riddargatan 10.**

af en svår huvudvärk, men så snart min mor begifvit sig i väg, skyndar jag till Teatro S. Carlos arkad, där ni kan träffa mig en kvart öfver fyra. Skulle ni icke kunna komma förrän något senare, vill jag invänta er en halftimmes tid. — Om allt går som jag hoppas, skola vi alltså fritt kunna talas vid och uppnå klarhet angående våra känslor för hvarandra. Jag slutar nu, bedjande er vara öfvertygad om min fulla aktning och sympati.

Eder — —»

»Ja, nu fattas blott ert namn, hur lyder det?» undrade den gamle filuren med en blick öfver glasögonen.

»Ah, det har så många konsonanter, att ni omöjligt kan förstå hur det skrives.»

»Nå, nå, men hör nuf! Skola vi inte sätta till, att ni sänder en liten kyss?»

Gubbens intresserade, roade min, kom mig att brista ut i det häftigaste skratt, men sedan jag hemtat mig, sade jag med en skämtsam blinkning: »Det är bättre att vänta med kyssen tills i morgon.»

»Per baco, får han kyssa er här?» Det riktigt klunkade i gubben under hans fåfänga bemödanden att betvinga munterheten vid tanken på ett dylikt skådespel, och hans glada anlete sken ännu mera upp när jag lade en lira framför honom på bordet. Med orden: »a rivederci domani!» lämnade jag honom.

»Hur länge skall man behöfva vänta på denna väl-signade spårvagn?» afbröt sig Fanny otåligt.

»Ännu kommer den inte på en kvart. Seså, lugna dig nu och lät mig höra hur det gick.»

»Nå, eftersom ingenting annat är att göra och du inte är uttråkad af mitt prat så... Ja, dagen därpå infann jag mig strax efter klockan fyra, på långt afstånd igenkänd af min vän skrifvaren, som tydligen brann af otålighet att se saken vidare utvecklade. Med oroliga rörelser och långa blickar, än åt ena, än åt andra sidan, vandrade jag fram och tillbaka väl en kvarts tid.

»Nu kommer han, signorina!» ropade gubben ifrigt och visade på min — man, som med hastiga steg närmade sig.

»Då Alfred ju är mörk som natten, kunde han förträffligt agera italienare. Du kan inte föreställa dig hvilken komedi vi utförde! Vi voro nygifva då, så jag såg inte så lastgammal ut som nu,» sade Fanny och strök med en suck tillbaka en guldgul lock, som glidit fram under hattbrättet. »Han höll mina händer i sina hela tiden, tryckte dem då och då mot sin vänstra bröstficka och talade i hviskande ton.

Jag iakttog min vän skrifvaren och måste bita mig i läppen åt hans förtjusta min, då Alfred tryckte en eldig kyss på min nötta gants de Suede-handske.

När vi slutligen skulle aflägsna oss, gick jag fram till den gamle mannen, räckte honom handen och sade »grazie!»

»Mille auguri!» utropade han och gaf mig en handkyss, minst sagt lika eldig som Alfreds. Som en pil var denne vid min sida, framhväste några mindre artiga ord till den förskräckte gubben och förde mig bort.

Strax därpå lämnade vi Napoli och kommo icke tillbaka förrän efter ett helt år. En dag, kort efter vår återkomst hit, voro Alfred och jag ute och promenerade. Jag hade min lilla flicka, som då endast var ett par månader, på armen, och vi togo vägen här förbi. För länge sedan hade jag glömt bort vårt lilla skämt med den gamle skrifvaren, men denne som satt där troget på sin plats, igenkände oss ögonblickligen och skyndade fram. Hans gamla ansikte strålade af stolthet då han, pekande på den lilla, utbrast: »Äfven jag har litet del i att detta vackra barn kommit

till världen och jag önskar att jag hvarje dag kunde skriva kärleksbref med så god verkan!»

Jag har aldrig haft hjärta att beröfva honom den illusionen, att han medverkat till Alfreds och min förening. Ofta när jag är ute med barnen, göra vi honom en liten visit och han tröttnar aldrig att skämta öfver följderna af att bevista ett mirakel i »S. Gennaros döme. Där har du historien, och här ha vi spårvagnen! Mätte vi nu hinna hem i god tid till middagen! I annat fall blir Alfred missnöjd. Frågar du honom då ifall han en gång kysst sin hustrus handskar, kommer han att förneka faktum på det bestämdaste. Psst, konduktör, vi skola med!»

I nästa sekund hade vi tagit plats i vagnen, som i den ljumma sommaraftonen förde oss upp till vår piniekransade bostad bland Napolis skönt belägna kullar.

ETT SVENSKT TROUVILLE.

NI HAR MÅHÄNDA någon gång varit i Trouville, promenerat på dess gulhvita sandstrand och inandats hafsbrisens sälla på samma gång som den berusande parfymdoften från en parisisk hel- eller halvvarlds skimrande trollsländor, hvilka i en ständig växling draga förbi därstädes under soliga sommarveckor.

Ni har kanske, med svenskens lätthet att finna sig tillrätta i främmande omgivning, deltagit i det ystra franska badortslifvet, som berättigar herrar och damer af alla åldrar att på La Manches gungande spegelgolf tråda en gemensam dans till böljornas musik, och medels er ej alltför välklingande franska under pauserna lyckats klargöra för er ledsagare, hvar Sverige är beläget.

Och har ni ej varit i Trouville, så är jag öfvertygad om, att ni på någon af våra teatrar sett en ganska odygdig men mycket rolig pjäs, benämnd »Niche» och som spelas i Trouville. Ja, det var det jag visste... Ni småler vid minnet af den förtjusande Niche, som lät sig bäras i badet af en sjungande badare, och när ni kommer ihåg greffe Corniskis roliga entré i badkappan, skrattar ni af hela ert hjärta.

Men ett svenskt Trouville... Det anser ni näppeligen möjligt, med den erfarenhet ni har om vårt upplinerade svenska badortslif.

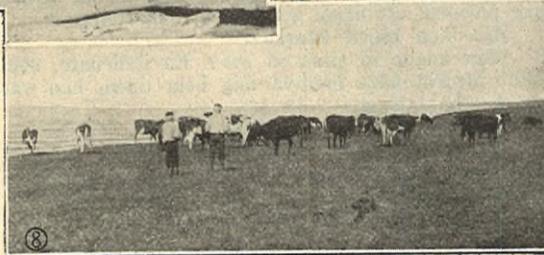
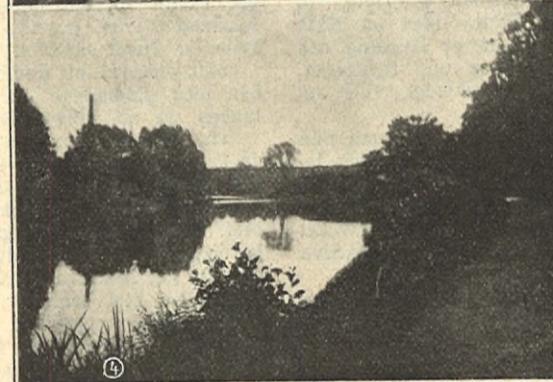
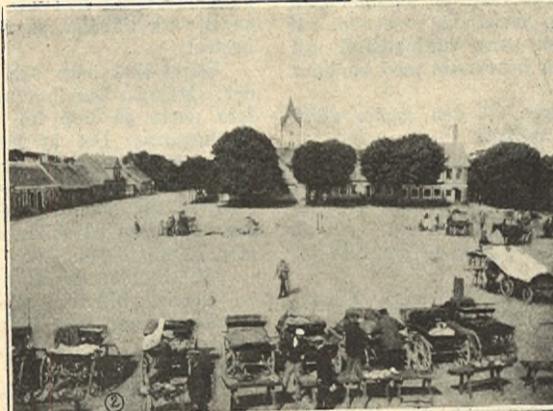
Och däri har ni till dels rätt. Något sådant som den franska badorten med dess nervevande lif och överciviliserade och njutningströtta människor från de europeiska storstädernas palatskvarter skulle aldrig kunna existera vid ett svenskt kustbad.

Men om ni skärskådar de vidstående bilderna från den tjusande Skelderviken med dess mjuka sandkust och det liffulla sceneriet af simdräktklädda damer nedanför de flyttbara afklädningshytterna, skall ni däri finna anledningen till att vi

kallat det vardande kustsanatoriet vid Skelderviken för »ett svenskt Trouville.»

Det har ungefär samma terrängförhållanden, och äfven här kan hafvet rulla in med mäktiga vallar af skum, när västanstormen kommer med starka vingslag från Kattegatt.

I granskapet ligger den idylliska staden Engelholm och fram genom markerna sorla i stilla sommardagar Erarps- och Rönneåarna, kantade af skuggande träd och gifvande en stämningsmättad bild af det älskvärda och ljufva i sydsvensk natur.

BILDER FRÅN ENGELHOLM.

1 O. 6. STRANDBADEN VID ENGELHOLMS HAMN (DAM-
AFDELNINGEN). 2. ENGELHOLMS STORTORG. 3. HOTELL
SKELDERVIKEN. 4. RÖNNEÅN. 5. ERARPSÅN VID EN-
GELHOLMS HAMN. 7. SKELDERVIKEN EN STORMIG DAG.
8. ÄNG NORDVÄST OM ENGELHOLM.

DET TRYCKTA ORDETS 500-ÅRS-JUBILEUM.

EN AF DE STÖRSTA vägbrytare för kunskapers och bildnings utbredning bland människorna var förvisso Johann Gutenberg, boktryckerikonstens uppfinnare, hvars femhundraårsminne firades i G:s födelsestad Mainz sistlidne midsomrardag.

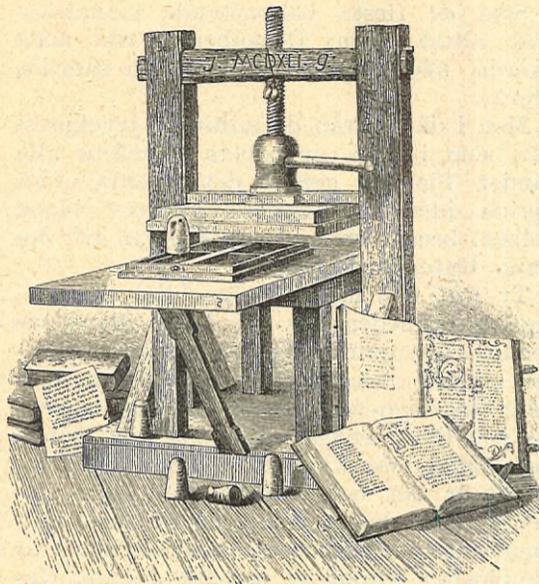
Gutenbergs lefnad är endast ofullständigt känd, och dag och år, då han föddes, har man på en slump angifvit som den 24 juni 1400. Men det är ej dagen eller året, som vid detta minnes hugfästande spela någon afgörande roll, utan den stora omhållande idé, som en gång tog form i Gutenbergs hjärna, och omsatt i praktiken, blef af så genomgripande betydelse för allt hvad civilisation heter.

Det är känt, att han i sin ungdom kom till Strassburg, där han utöfvade guldsmedsyrket; men medan han slipade och infattade ädelstenar, rufvade han äfven på »hemliga konster», ur hvilket tankegrubbel idén till hans världshistoriska uppfinning torde ha utgått.

När han några år senare från Strassburg återvände till sin födelsestad, hade hans idé mognat; men att praktiskt pröfva dess värde, därtill saknade han erforderliga penningmedel, hvarför han hänvände sig till guldsmeden Johann Fust, i förening med hvilken Gutenberg inrättade sitt första tryckeri. Tryckningen bedrefs till en början med lösa typer, skurna i trä, som sedermera utbyttes mot liknande af metall. Det blef emellertid ett alltför besvärligt och tidsödande arbete att för hand tillverka den mängd typer, som erfordrades, hvadan Gutenberg kom på den sinnrika idén att i trä inskära alfabetets bokstäver i bakvänd ställning; han uppfann med ett ord matriserna, i hvilka han sedan göt stilar i hur stor utsträckning som helst.

Fust, som ingalunda tyckes ha varit någon nobel natur, fick nu ögonen riktigt öppna för uppfinningens betydelse, ej minst som affär betraktad. För att odeladt kunna skörda vinsten af Gutenbergs arbete, stämde han G. på sin fordran hos honom. G. kunde naturligtvis ej gälda densamma och slutet blef då, att Fust lade beslag på både stilgjuteri och tryckpress och sålunda själf skördade hela frukten af uppfinningen.

Dessförinnan hade emellertid Gutenbergs medhjälpare Peter Schöffer ytterligare fullkomnat tryckeriet, och som

JOHANN GUTENBERGS FÖRSTA TRYCKPRESS.

dess första märkliga produkt utkom i början på 1450-talet den Gutenbergska »42-radiga» bibeln.

Utom Fust och Schöffer sökte äfven några andra af Gutenbergs samtida i Mainz tillvälla sig äran af hans uppfinning, men det är historiskt bevisadt, att Gutenberg inlagdt största förtjänsten och att det alltså är honom, som äran i främsta rummet tillkommer att ha skänkt världen det nya uppslag i boktryckerikonstens teknik, ur hvilket den moderna boktryckarkonsten med dess maskinunderverk efter hand utvecklats.

JOHANN GUTENBERG.

I vintras utfärdades i den svenska pressen ett upprop, under tecknadt af flere af våra förnämsta medicinska auktoriteter, i hvilket vädjades till allmänhetens offervillighet i och för grundandet af ett kustsanatorium för skrofulösa, och framhöllö under tecknarne, att den lämpligaste platsen för ett dylikt sanatorium vore Skeldervikens norra strand, nordväst om Engelholms hamn.

Det är ett sedan länge känt faktum, att blotta vistelsen vid hafvet utöfvar ett välgörande inflytande på skrofulösa individer. Men ännu större hjälp beredes dessa sjuka på de kustsanatorier, som äro inrättade såsom tidsenliga sjukhus, öppna både vinter och sommar, och där patienterna få åtnjuta gagnet af kalla och varma saltbad samt medicinsk, kirurgisk och hygienisk vård.

I Sverige hafva vi icke något så inrättadt kustsanatorium. Den enda anstalten i den vägen finnes sedan 10 år på Styrso i Göteborgs skärgård, men den är typps endast under somrarna och är dessutom allt för liten för att kunna fylla behofvet för Göteborgs stad, långt mindre då för hela landet.

I Danmark däremot uppläts redan 1875 »Kysthospitalet paa Refsnæs» för skrofulösa barn, och detta har sedan oafbrutet varit i verksamhet, vinter såväl som sommar, till ovärderlig hjälp för hundratals små patienter, som efter att där hafva vunnit hälsa och lifskraft, kunnat växa upp till nyttiga samhällsmedlemmar. Sjukhuset, som under årens lopp betydligt utvidgats, har för närvarande 130 platser, mycket eftersökta och upptagna året om.

I Norge öppnades 1892 »Kysthospitalet ved Fredriksværn for skrofulöse Børn». Detta är inrättadt efter samma principer som det på Refsnæs.

På kontinenten, i England och Amerika finnas flere sådana sanatorier, grundade och understödda genom frivilliga gåfvor.

Vi taga för gifvet, att den svenska allmänheten, hvars goda hjärta aldrig förnekar sig närhelst det gäller att understödja ett företag af filantropisk art, här skall träda hjälpende emellan för att sanatoriet på Skeldervikens väna strand inom en snar framtid må öfvergå från en vacker tanke till en ännu vackrare verklighet.

EN SIDA UR DEN 42-RADIGA BIBELN.

Som de flesta banbrytande människor fick alltså äfven Gutenberg i rikt mått skörda lifvets bitterhet och sin samtids otack.

Men i dånet från de millioner tryckpressar, som i detta nu arbeta i jordens alla länder för att genom det tryckta ordet sprida idéernas helgeandsflammar bland folken, brusar en tacksägelsehymn till Johann Gutenbergs minne.

Ty från och med det ögonblick den fatige guldsmeden för ett halft årtusende sedan i den gamla Rhenstaden lät de första gjutna stilarne falla ur formen, började okunnighetens murar småningom renna och den andliga odlingens ljus tränga ned bland mänsklighetens breda lager.

Det är vårt och framtidens släkten förbehållet att hösta frukterna af detta väldiga upplysningsarbete, med hvilket är oupplösligt förbundet namnet Johann Gutenberg.

Kvartals- och halfårsprenumeranter

erinras om att nu ofördröjligen förnya prenumerationen på det att intet afbrott i tidningens expedition må behöfva uppstå.

LYCKA OCH OLYCKA. FÖR IDUN AF DAGMAR BERGSTRÖM.

LYCKA OCH OLYCKA äro underligt folk, de göra så underliga ting, de göra lifvet själf, icke det lif, som tändes och släckes som en låga, utan det gåtlika, hvirflande, blodfulla lifvet, som innebär tusendes skilda öden och tusendes enade färd.

De äro mer mäktiga än några, som lefva på jorden, de äro mer åldriga än de äldsta, som dött där.

De ge så underliga gåfvor, alltid, ständigt äro de ute med dem, de måste vara det, ty de äro blott två, men människorna äro många, och alla skola de ha af deras gåfvor, det är så bestämdt, det är lifvet. Det underliga är det med de skänkerna, att man i förstone ej alltid vet, hvem de äro komna ifrån, dock ser man omsider, att den enas gåfva ej alls kan liknas vid den andras, alldeles som man ej kan likna lyckan vid olyckan, ty så olika äro de.

Se bara på Lyckan, sådan hon är, sådan hon kan vara efter hundratals år! Så fager och skär, så nyckfull och ung. Berusande är hon, lätt förjagad, sen att komma; oanad nalkas hon. Skrudad i hvitt, i gnistrande guldsömmadt, pärlstickadt hvitt går hon fram, dansande lätt. Tanklöst, ovarsamt som ett barn bär hon fram bräckliga gåfvor.

Rättvisa känner hon ej; lag finnes ej skriven för henne, band finnes ej bundna för henne. Hennes ögon stråla och växla hennes ådror äro fyllda af friskt, hastigt rinnande blod. Hon svänger med gåfvorna som korgossen rökelsekaret, hon slungar dem från sig mot hopens framsträckta händer såsom slungaren stenen.

Leende och blid smyger hon in till en härd och rastar där i kärlekens namn; då går tiden fort, alltför snart ses hennes guldsydda kjortelfäll försvinna genom den gläntande dörren.

Så är hon njugg, så är hon kall, afvisande och oåtkomlig, men tillbedd — alltid. Så ger hon allt åt en: guld och namn

STATY AF BILDHUGGAREN W. BOLTE, TILL HUGFÄSTANDE AF MINNET AF WESTFALISKA FREDENS AFSLUTANDE. ÄMNAD ATT RESAS I MÜNSTER.

och jämnad väg och mycken fröjd på den vägen.

Men så stiger hon stilla fram: »En gåfva har jag fått att gifva dig,» säger hon ödmjukt, »den gåfvan liknar ej mina andra gåfvor, den liknar ej mig, den är oföränderlig och stor som Han, som gaf den. Olyckan kan ej krossa den, tiden kan ej tära den, du skall äga den längre än ditt lif.»

Plötsligt strör hon ut en handfull lysande ting; de gripas, ägas ett ögonblick och slockna. Är det så? Minnet af en gnista, skall det lysa och värma under ett långsamt sinande Vara? Må hon då vara ljufvelig och mycket kostelig hon, som kallas Lycka! — Men Olyckan, nog känner man den kvinnan, nog har man mött henne ute på stigarna, nog har man drifvits af henne mot branterna.

Stenkolsögon bak sorgeduk, händer, som sköfla, fötter, som trampa tungt! Okallad kommer hon, gäst vill hon ej heta. Hon har ingen vän, ändock hon är trofast. Ungdomen med sina lätta fjät kan fly henne, men ålderdomen med dess stapplande steg når hon lätt. Mörkare är hon än natten, mörkare än döden.

Hon går omkring i gårdarna, ingen bandhund kan drifva henne bort; hon går omkring i rikena: Konungarne ha många män, de ha stora härar, men hon viker ej för konungarnes män, hon rädes ej deras härar.

Hennes dräkt gnistrar som af stenar, men där finnas inga stenar, det är människornas frusna tårar, som blixtra på den; mycket stolt är hon öfver den klädnaden, ty ingen mer än hon har rätt att bära den.

Nog har hon mycket att sköta, den kvinnan, men icke så mycket, som man kan tro, ty henne hjälpa hatet och människornas alla synder, därför har hon tid att ge så mycket: plågor och skam och fattigdom.

Men hon ger också guld.

»Det vare dig tungt att bära,» säger hon, »det gifve dig ingen fröjd, det tage dina natters och dagars frid. Det lysar rött som Lyckans guld, men snart nog skiljer du mitt guld från hennes. Kärlek har jag ock att ge, ära har jag att ge, allt hvad fagrast I nämnen, allt hvad kärast och högst I hål-

len har jag att ge. Men jag vet, I haten mig likväl alla, mig och mina gåfvor.»

Så talar den kvinnan och tror sig också hon kunna dåra med vekt och tårmildt tal, men aldrig lyckas hon, ty Olycka är hennes namn.

Så där äro de, så där gå de fram genom seklerna, orubbliga, odödliga, mötta och följda af jubel och ve.

DROTTNING MARGARETA. FÖR IDUN AF V. S.

DET ÄR RÄTT egendomligt, att dottern till den danske konung, hvars namn lefver i svenskt minne nästan endast som den trolöse och brutale stadsplundraren, skall vara knuten vid vår historia såsom första bärare af den skandinaviska enhets- och förbrödringsidéen och nu ett halft tusen år efter sin död, då denna idé i ny gestalt sysselsätter de skandinaviska folkens intresse, tjäna som skandinavisk sinnebild, hvars betydelse man bereder sig att hugfästa med en skandinavisk ärestod.

Det berättas, att den danske konungen Waldemar Atterdag under en jagt i skogen vid Gurre mött en spåkvinna, som förutsagt honom, att hans dröm om väldet öfver Norden skulle gå i uppfyllelse, om han försonade sig med sin gemål, drottning Helvig af Sønderjylland. Han följde spådomen, och frukten af försoningen blef en dotter, som fick namnet Margareta.

Enligt en annan sägen skulle drottningen, hvilken lefde som fånge på Sjöborgs slott, en gång, då konungen jagade i trakten, ha förklädd till hoftärna, besökt konungen och därefter födt honom dottern Margareta.

Det är rimligt, att krönikan nödgats ge en ovanlig början åt drottning Margaretas ovanliga historia. Denna början inträffade år 1352. Sex år gammal trolofvades hon med konung Haakon i Norge, med hvars fader, Magnus Smek, hennes fader då stod i förbund. Konung Waldemars örföring af Skåne och Gotland hindrade icke förlofningen att 1362 förvandlas till äktenskap. Enligt de isländska krönikorna, firades bröllopet på Varbergs slott, men de egentliga festligheterna ägde rum följande vår i Köpenhamn. Enligt andra uppgifter skall äfven själfva vigseln hafva skett först då.

Den tioåriga drottningen fick emellertid återvända till barnkammaren, där hennes uppfostran leddes af S:t Birgittas dotter fru Märta, som var gift med Knut Algotsson, en broder till den mycket omtalade Bengt Algotsson. Fru Märta hade en dotter Ingegärd, som uppfostrades tillsammans med drottningen, och det hände ofta, »att drottningen och syster Ingegärd fingo smaka samma ris.» Det måtte emellertid icke ha dröjt många år, förrän Margareta drog sig undan riset. När hon var femton år, började hon taga ledningen vid hofvet, och när hon var sjutton, blef hon mor.

1375 dog Waldemar Atterdag, och Margaretas första politiska bedrift blef att skaffa sin son Olof den danske kronan. Den norska fick han 1380 i arf efter sin far. När han sex år därefter förklarades myndig, antog han också titeln af »sann arfvinge till Sverige». I sistnämnda land blef han emellertid aldrig annat än pretendent, innan han 1387 dog.

Men de planer Margareta fäst vid sin son uppgaf hon icke därför. Danskarne valde

henne genast till »Frue og Husbonde og hele Rigets mægtige Formynder». All den makt hon förut utöfvat i sin sons namn skulle hon behålla, tills hon och hennes undersåtar enades om ett nytt konungaval. Norrmännen följde exemplet, och de underhandlingar, som redan inleddes med de svenska stormännen, fortsattes. På våren 1388 mottog drottning Margareta äfven deras val, och följande år fick hon genom slaget vid Falköping konung Albrecht i sina händer. Och fastän det dröjde länge, innan Stockholm gaf sig, var redan härmed Sverige vunnet.

Men för att få icke blott en gemensam regent för de nordiska rikena, utan en gemensam dynasti, lämnade hon kronorna ifrån sig åt sin unge frände, hertig Erik af Pommern, som 1389 erkändes såsom Norges konung och 1396 som Sveriges och Danmarks, hvarefter hon 1397 i Kalmar lät kröna honom på en gång till de tre rikenas konung.

Men makten behöll hon själf.

Meningarne hafva varit temligen delade om det sätt, hvarpå hon utöfvade denna makt. Men så till vida ha de varit ense, att hon utvecklade en kraft, till hvilken man söker efter motstycke hos medeltidens manliga regenter öfver Norden. Denna kraft lade hon i dagen både i sin inre och sin yttre politik. Hon återvann Gotland, som af Mecklenburgarne öfverlämnats åt den preussiske stormästaren. Genom att begagna sig af villervallan i Sønder-Jylland, efter Gehrard den VI:s död under fälttåget mot Ditmarsken, kom hon i besittning af det ena efter det andra af hertigdömens län. Under det att hon sålunda förenade de nordiska länderna och ytterligare utvidgade deras gränser, bedref hon med energi arbetet på att stärka kronans makt inom riket.

»Konung skall lefva vid Upsalaöd och kronogods och årliga laga utskylder», heter det i konungaeden i Magnus Erikssons landslag. Men när dessa inkomster icke räckte till, fanns ingen annan råd än att skaffa sig andra. Margareta behöfde mycket penningar, och skatterna blefvo i början af hennes regering tryckande. Men så snart det blef henne möjligt, behjärtade hon allmogens klagan. »Vänligen och kärligen bad hon alla klerker, bönder och landtbönder att för Guds skull förlåta henne och hennes fogdar, om de gjort dem något emot.» Vid förlust af lif och gods skulle ingen fogde, ämbetsman eller länsman vidare ha makt att lägga någon skatt eller tunga på allmogen. Ville hon själf eller konungen »för sin nöd eller för rikets skull något synnerligt begära af allmogen, skulle de därom tillskrifva, och hon hyste det hopp, att allmogen då skulle gärna göra, hvad den visste vara hennes eller konungens nödtorft.»

Tonen i detta bref till allmogen i Upsala stift vittnar om hennes sträfvan att stå väl med folket och öfva billighet mot dem, som voro bäst i behof därpå.

Ett helt annat språk förde hon mot adeln icke blott i Sverige, utan äfven i Danmark. »Jag skall skaka apelen, bryta bågaren och stämma bäcken» skall hon hafva yttrat om trenne danska herresläkter, Abilgaard, Begger och Lembeck, hvilkas makt syntes henne allt för stor. Och det var i hennes ögon fallet med adelns makt i allmänhet. Därför sökte hon på allt sätt komma i besittning af adelsgodsen. En del nödgades hon köpa — och därtill åtgick icke så litet af de penningar, som skatterna afkastade — men en annan och större del drog hon genom reduktionen in till kronan. Omfattningen af denna reduktion får man en föreställning om, då man hör, att endast i Uplands domsaga omkring 1,200 gårdar indrogos till kronan.

Beslutet om återkräfvande af de från kronan under föregående tid undandragna skattegodsen fattades på Nyköpings möte, där det tillika bestämdes, att reduktionen skulle äga rum under loppet af ett halft år. Men Margareta var för klok att gå till väga så brådstörtadt. Genom att i stället draga ut reduktionen öfver en längre tid — mer än tretton år — förmildrade hon i någon mån dess kännbarhet.

Att Margareta genom denna reduktion skulle ådraga sig adelns förbittring, är tydligt; men ännu lifligare var förbittringen hos presterskapet. Atminstone var den högljuddare. Ty reduktionen drabbade äfven kyrkogodsen. När Linköpings domkapitel uppmanades att sända ombud till kyrkomötet i Pisa, undandrog det sig detta, emedan de voro allenast »pysar och fånar» mot de utländska män, som besökte mötet — biskopen af Würzburg hade begifvit sig till Pisa med 300 hästar — »under det de icke vågade öppna munnen mot fogdarna och deras tjänare, hvilka genom onda världsliga domar beröfvade kyrkan hennes gods.» Emellertid »vågade» biskoparna hota tvänne kronans fogdar med bannlysning, om de icke återlämnade ett par gods, som frantagits Upsala domkyrka.

Denna reduktion af kyrkogodsen ägde rum i trots af, att Margareta var kyrkan och presterskapet varmt tillgifven, uppfostrad, såsom hon ju var, af en dotter till S:ta Birgitta. Och under sina besök i Sverige tillbragte hon gärna någon tid i Vadstena kloster.

Det är betecknande för Margaretas regemente, att hon sålunda fullföljde sina planer oberoende af personliga eller andra underordnade hänsyn. Hon hade föresatt sig att förena Nordens kronor på ett hufvud och befästa unionen genom en unionell dynasti — därför lämnade hon kronorna ifrån sig åt Erik af Pommern. Hon behöfde för att betala krigsombokostnaderna och framför allt för att befästa kronans makt återtaga de gods kronan gått förlustig till adeln och kyrkan — och hon genomförde reduktionen utan att låta beveka sig af sina kyrkliga sympatier.

Det är plan och hänsynslös konsekvens i Margaretas uppträdande. Den tanke, som från början var den ledande i hennes före-

HYLIN & CO^S

FABRIKSAKTIEBOLAG

— KONGL. HOFLEVERANTÖR. —

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDMEALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16
A. T. 6469. A. T. 2497.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

tag, fullföljde hon utan att tveka och vackla.

Man har tvistat om, hvare denna tanke bestod, om hon verkligen syftade till ett enigt Skandinavien med inbördes unionlig jämbördighet mellan de tre länderna eller endast tänkte sig ett skandinaviskt Danmark, hvars enhet hon framför allt var angelägen att trygga genom en gemensam dynasti. Bland dem, som bildat sig sin uppfattning om Margareta på historiska vittnesbörd, och icke konstruerat upp den på fri hand, finns nog icke mer än en mening om, att den senare tolkningen är den riktiga. Detta gäller både i Sverige och Danmark. Professor Erslev, som gjort hennes historia till föremål för en särskild studie, uttalar den bestämda uppfattningen, att unionen för henne var »en dynastisk tanke, icke en nationellt skandinavisk. I Danmark fann hon sitt främsta stöd, och Danmark blef också hufvudlandet i unionen, hur mycket missnöje än detta väckte i synnerhet i Sverige. Hon nådde sitt mål, och de tre rikena, som förut varit försvagade genom fejder sinsemellan och mellan medborgarne i hvarje särskildt land inbördes under hotet af utländsk öfvermakt, stodo vid hennes död såsom en enhet, oafhångiga och öfverlägsna bland grannstaterna. Men hon försökte icke att utöfver det gemensamma kungadömet skapa varaktiga institutioner, som kunde knyta rikena samman.» Själftva unionsöfverenskommelsen från Kalmarmötet 1397 lät hon ligga utfärdad, vare sig det nu berodde på, att hon icke tyckte om den skärpa med hvilken de särskilda rikenas själfständighet betonats, såsom professor Erslev håller före, eller hon fann detta unionskontrakt — uppsatt i sista stund, sedan de flesta mötesdeltagarna dragit sig undan, och undertecknad endast af några få, bland hvilka ingen norrman fanns — äga allt för liten auktoritet för att med framgång kunna åberopas. Man har i denna uraktlåtenhet att skaffa unionen en grundval med formell giltighet velat spåra ett kvinnligt drag hos henne och erinrat om, att hon äfven beträffande Sønder-Jylland undvikit att klargöra den statsrättsliga ställningen.

Möjligen har man att söka förklaringen till Margaretas underlåtenhet härutinnan i

Köp

Foulard-Siden!

Begär mönster af våra vår- och sommar-nyheter.

Specialitet: Tryckt Siden-Foulard, Rayé, Cadrillé, Rå- och Tvättsiden för kläder och blusar från 90 öre pr meter.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz.)

Siden-Export.

(B)

bristande förmåga snarare än i bristande vilja. Ställningen var icke sådan, att en statsrättsligt gällande union gärna kunde åstadkommas. Och Margareta var framför allt »opportunitetspolitiker». »Hon hade ärft faderns klokhet och smidighet, hans stora härskaregåfvor och hans sega uthållighet, men den jäsande oro och de äfventyrliga planer, som hos Waldemar bryta sig mot hans eljes så jordbundna sträfvan, finnas icke hos henne. Hon är så stor, därför att hon alltid vet att begränsa sig till det upphinneliga.»

Och det var icke litet som hon uppnådde. Utom befästheten af kronans maktställning utåt och inåt skaffade hon ordning och lugn i riket. Redan året efter det att Olof valts till konung fick hon den danska adeln att edligt förplikta sig till allmän landsfred. När hon själf valts i Sverige, lofvade hon sina nya undersåtar att fred, lag och rätt skulle aflösa den »väldgästning, mord och brand och olagliga beskattning», som dittills rådt, och i denna riktning arbetade hon under hela sin regering. De kungliga rättaretingen dömde utan anseende till person, och efter hennes död erkände man, att »då den högborna furstinnan förde dessa riken samman under ett välde, visade hon på alla sätt att hon ville hjälpa alla och en hvar till lika lag och rätt, häfda rättfärdighet och undertrycka all orätt.»

Om drottning Margaretas person, utöfver det som faller under hennes verksamhet som regentinna, känner man för litet för att kunna få en klar bild. Hur hon såg ut, vet man icke. Statyn på hennes grafmonument kan icke förutsättas äga någon porträttlighet och talet om hennes manliga drag är obestyrkt. Hennes karaktär var nog icke utan vank, äfven om hon icke var tillnärmelsevis så dålig, som vissa af hennes häfdatecknare velat göra henne. Kunde hon

vinna sitt mål, frågade hon nog inte alltid så noga efter medlen. I sin politiska gärning begagnade hon både list och våld. »Likväl finner man icke hos henne den grymma hänsynslöshet, som utmärkte hennes fader.» Att hon lät bränna den bedragare, som utgaf sig för hennes son, var blott i enlighet med tidens sed. För att bli lefvande bränd fordrades minsann icke någon så betydande förbrytelse. Enligt den i Sverige gällande gårdsrätten, som för öfrigt af henne förnyades, skulle hvar och en, som vårdslöst umgicks med elden, så att eldsvåda föranleddes, kastas lefvande på elden, liksom den, hvilken befanns saker till stöld af ett öres värde, straffades med livets förlust, medan stöld af ett halft öre straffades med förlust endast af hud och öron. Sådan var tiden.

Hennes känslolif är oss främmande. Ett äktenskap, som ingås vid tolf års ålder efter en föregående förlofning på fem år, kan ju icke räknas som något sannolikt inklinationsparti. Att Margareta varit innerligt fäst vid sin son, tyder mycket på. Ej heller synes hon hafva haft någon tanke på att efter sin makes död gifta om sig. Att Abraham Brodersson, om hvilken anteckning i Vadstenamunkarnes dagbok förtäljer, att han »var nästan den förnämsta i riket, men en grym tyrann mot ädlingar, fattiga, biskopar och klerker, och att han i hela sitt lif var en stor förförare af flickor», åtnjöt hennes särskilda bevägenhet, det är visserligen både känt och vittnadt. Men allt tyder på, att regeringsplikterna så starkt lade beslag på hennes intressen, att hon fullständigt gick upp i dem. Och det är icke heller omöjligt att hennes omhuldande af Abraham Brodersson stod i närmare sammanhang med hennes politiska syften än med hennes kvinnliga.

Om hennes sympati för kyrkan har förut

talats. Och hvad hon tog från kyrkan på ett håll, det gaf hon senare, när hon icke längre hade så starkt behof af pengar, igen på ett annat. Antagligen låg det en del politisk beräkning i denna gifmildhet, men hennes religiositet är i alla fall oomtvistlig. Bland hennes testamentariska bestämmelser finnas också många, som visa ett mildt och människovänligt sinne, en kärleksfull omsorg för hennes undersåtars väl. Margaretas död inträffade 1412 och hennes lik begrofs i Roeskilde domkyrka, där ännu hennes bild af hvit alabaster i kroppsstorlek erinrar om den präktiga minnesvård, Erik af Pommern lät resa öfver stiftarinnan af den union, han själf gjorde hvad på honom ankom för att spränga.

*

Det var rimligt nog, att konung Erik sålunda hugfästade sin beskyddarinnas minne. Rimligt vore det också, att danskarne reste henne ett nationalmonument. Men det kan tvistas om, huruvida det är rimligt att svenskar och norrmän sluta sig till dem för att ge detta monument skandinavisk prägel. Ty man hugfästade med ett dylikt minnesmärke ej blott minnet af Margaretas öfverlägsna härskarepersonlighet, ej blott den skandinaviska enhetstanken i allmänhet, utan på samma gång just det uttryck hon syftade att ge och gaf däråt. Och därtill sakna vi trots alla hennes förtjänster anledning.

EN UPPFINNING, som torde påkalla damernas synnerliga intresse, är en af fröken Bertha Wiman konstruerad praktisk anordning att fästa damhattar på huvudet. Se närmare annonsen härom i dagens nummer af Idun.

Smycken
med briljanter, pärlor och kulörta stenar, modernast, solidast, billigast, i pris från 1 kr. till 15,000 kr. hos
K. Anderson,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1.
STOCKHOLM.

Tandläkare Sven Hoffman,
2 B Uplandsgatan, n. b.
Hvardagar 10-3, helgdagar 12-1.
Obs. I Smärtfri behandling. Allm. Tel. 15437.

Tandläkare TOM von HALL.
— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10-2, 5-6. Helgd. 10-12.
Allm. Telefon 58 48.

Tandläkare Sjöquist
Drottninggatan 68, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74.
Artific. tänder fr. 2 kr. st., plombering m. m. Rikstel. 2754.

TANDLÄKAREN
Arthur Wijkander,
Skeppareg. 4, n. b., 2:a huset fr. Strandv.
Rådfrågningstid 11-2. Allm. tel. 157 97.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymn. (friskgymnastik)
i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever.
Kursen är 2-årig med början 1 okt.
Upplysningar och prospekt genom Doktor J. Arvedson, Stockholm.

I Sjukgymnastik och Massage
börjar ny lärokurs den 1 nästk. okt.
Professor G. A. Unman,
Stockholm, Biblioteksgatan 11.

Kronisk Snufva och Svalgkatarr
behandlas med inre smärtfri massage (med instrument) af
Professor G. Cederschiöld.
Träffas hvardagar 2-4. *Engelbrektsg. 5.*

Doktor O. Wides kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk (Frisk-) Gymnastik
i likhet med föregående år. I medicinsk gymnastik ungefär motsvarande kursen vid Gymn. Centralinstitutet. Från 1 okt. till 15 maj. Upplysningar och prospekt genom
Doktor O. WIDE, Stockholm.

PRIVAT FÖRLOSSNINGSHEM.
— Fru Elisabeth Olson, barnmorska. —
Klarabergsgatan 50, Stockholm.
Begär prospekt. Allm. telef. 117 23.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Lånkar m. m. i tusental hos Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58.

Stockholms Läsesalong
25 Beridarehansgat.
Boklån för sommaren
All nyare literatur på olika språk.

DALARÖ.
Omtyckt bad- och sommarvistelseort vid Saltsjön.
Varmbadhus för alla brukliga badformer, spec. **gyttjemassage- och tallbarrsbad.** Öppet från 10 juni. Sjukgymnastik och massage, elektricitet, vattenkur. **Hypnotisk behandling.**
Medicinska förfrågningar besvaras af **D:r A. Hiller,** adr. till 1 juni Stockholm, Floragatan nr 10, därefter Dalarö, Villa Terrassen. Upplysningar om rum och prospekt genom **Fröken I. Westenius,** Bokhandeln, Dalarö. (G. 97638)

Ljungskile
Klimatiska kurort och hafsbadanstalt i Bohuslän, billig, berömd för sin naturskönhet, förordad medicinska tidsskrifter.
Öppen 1 juni—1 september. Läkare: t. f. provinsialläkaren med. lic. **Arvid Westman.** Prospekt portofritt från kamrerarekontoret. (S. T. A. 09804)

NORRTELJE HAFSBADANSTALT
Saison 10 juni—1 september.
Beställningar af rum och badtimmar expedieras af Kamrer **TH. OHLSSON.** Prospekt erhållas å Turistföreningens byrå. (G. 97022)

Högre Lärarinnekurs,
närmast afsedd för kvinnliga studenter, anordnas vid Upsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium. Anmälningar mottagas till den 15 aug. Tryckt prospekt gratis och franko. (G. 99063)

En ren, smidig, mjuk och hvit hud är för många ett önskemål. Detta uppnås genom att använda Lait d'Aphrodite, som till följd af sina antiseptiska beståndsdelar är ett verkligt skönhetsmedel. Lait d'Aphrodite förekommer och borttager porrmask, finnar, fräcknar, lefverfläckar, solbränna o. s. v., utplånar skrynlor samt förnygrar utseendet i hög grad. Lait d'Aphrodite kostar 2 kronor pr flaska och säljes i minut hos Apotekare C. F. Dufva, 41 Drottninggatan samt de flesta bättre parfymhandlare. Partiförsäljning genom **GREWELL & Co.,** Stockholm. OBS! Till landsorten mot efterkraf.

'Excelsiorkärnan'
enda patenterade sportläkdon för barn. Ytterst elegant och solid. Exp. fraktfritt mot 15 kr. endast från
Tidaholms Bruks Aktiebolag,
TIDAHOLM.
DE, som önska förvärfa rättighet att använda **C. WALDEMANN'S FISKROKNINGSMETOD** enligt patentet 8096 torde vända sig till **L. Romells Patentbyrå,** Sturegatan 56, Stockholm.
Holmqvist Skrif-, Språk- och Handelsinstitut, Göteborg.
10 speciallärare.
Begär program. (S. T. A. 010069)

Agenter sökas!!! för försäljning af elektriska bälten. Prof. nettopris och cirkulär sändas gratis och franko.
Adress: **Jean Thonérfeldt,** Burseryd.

Metallfabriksaktiebolaget
C. C. SPORRONG & C:o
23 Regeringsgatan 23
STOCKHOLM

Utför: förgyllning, försilfring, förnickling samt renovering af, antika och moderna metallarbeten.

Sparsamma fruar.
En mängd nyheter i klädningstygger, kläden för promenaddräkter, tyger till all slags sportdräkter, »kapptyger, impregnerade, från 3.35 pr meter», äro nu inkomna. All slags gammalt hetylle och ull emottages såväl till väfnad som direkt byte. Egen syteller nu öppnad, och erhålles välgjordt arbete mot billiga arbetslöner.
OBS! Enda affären i branchen, som utlämnar rabattmärken. OBS!
Riks 163. Allm. 76 53*.

HILDUR ANDERSSONS A.-B.
Väfnadsafdelning.
9 a Oxtorgsgatan.

Lektör.
Ett antal äldre ärgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige **portofritt.**
Idun 1893 (nr 1 felas) ----- 2: 25
Idun 1894 (komplett) ----- 2: 25
Idun 1895 (julkalendern oberäknadt) ----- 2: 50
Idun 1896 (d:o d:o) ----- 2: 50
Idun 1897 (d:o d:o) ----- 3: --
Idun 1898 (med juln.) ----- 3: 50
Idun 1899 (nr 92 och julkalendern slut) ----- 3: 50
Idun's julkalender 1894 ----- 0: 20
Idun's julkalender 1895 ----- 0: 50
Barngarderoben 1899 (12 nr) ----- 1: --
Kamraten 1894 (nr 19 felas) ----- 1: 25
Kamraten 1895 (nr 7 felas) ----- 1: 50
Kamraten 1897 (nr 18 felas) ----- 1: 50
Kamraten 1898 ----- 2: --
Kamraten 1899 ----- 2: --
Exp. af Idun.

Husmodrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använden i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Zürcher-Sidentyger

till fabrikspriser franko och tullfritt
från 50 öre pr meter till kr. 20.

Rekvirera prover af våra nyheter i svarta, hvita & kulörta sidentyger. Gediget urval till bal-, sällskaps- och promenadtoiletter. Sändas direkt till privatpersoner meter- & styckevis.

E. Spinner & Cie,

Zürich, Schweiz
förr J. Zürrers Sidenfabrik, äldsta Siden-etablissementet i Zürich grundlagt 1825

Sparkasseräkning

5 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
8 Drottninggatan 8
Mynttorget 4 Drottningatan 102

Fru Örn's Atelier,

STOCKHOLM,
19 Tunnelgatan 19.
Specialité: Kappor, Promenadkostymer, Brudutstyrlar.
Londoner-, Pariser-, Wiener-mode.
Elegant. Välkänt.

Fru Sofia Larsson, Jönköping.

"ÖRTMIXTUR" för magsjukdom.
Har rönt exemplös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats. Sändes på järn väg mot efterkräft, på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas. Endast hel sats sändes.
Nr 1. Hellsöande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
Nr 2. Hallsöande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
Nr 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Återförsäljare för Sthlm Ernst Folke Karlaplan 1. Allm. 5730. Riks 80 16.
Sofia Larsson, Östra Strömgatan 63, Jönköping. Rikstelefon

Utlåtande om Mellins Food.
Herr Axel Lennstrand, Gefle.
Med nöje får jag meddela att vår lilla Maja under 7 månader, alltifrån hon var 6 veckor gammal, blifvit uppfödd med Mellins Food och kommjölk i de proportioner som bruksanvisningen säger och att hon däraf befunnit sig särdeles väl, är frisk, gladlynt och har fast hull, hvarför jag anser, att denna föda synnerligen väl lämpar sig för barn, som ej kunna uppfödas med modersmjölk.
Hon har icke varit illamående eller haft störd sömn en enda natt under dessa 10 1/2 månader.
Strömsbro.

Högaktningfullt
Fru MARIA HOGLUND.
MELLINS FOOD är analyseradt af Professorn vid Karolinska Institutet i Stockholm, Grefve K. A. H. Mörnner, hvilken om preparatet lämnar de bästa vitsord. Mellins Food är användt af bland andra det Engelska Konungahuset samt Kejsarinnan af Tyskland, hvilken senare om preparatet lämnat ett erkännande intyg.
Prof af MELLINS FOOD sändes gratis och franko på begäran från Axel Lennstrand, Gefle. MELLINS FOOD finnes på apoteken samt hos alla väl fornerade specierhandlare.

MACK'S
PYRAMID
Glans-Stärkelse
erkändt bästa i handeln.
Fås öfverallt i Paketer à 10, 20 & 50 öre.
H. Mack (Fabr. af Mack's Dubbel-Stärkelse) Ulm v. D.

De patenterade Isskåpen

äro ojämförligast de bästa. Tillskrif Tranås Snickerifabrik. Adress Tranås. Rikstelefon 16. Katalog gratis. (G. 13406)

O. A. Nilssons Advokatbyrå
Innehafvare:
O. A. Nilsson, Arthur Rockström, Hofratts e. o. notarier.
33 Stora Nygatan 33.
Allm. Tel. 21 57. Rikstel. 2408.
Kontorstid 9 f. m. — 4 e. m. Ansackord på förmånliga villkor. Engelska och tyska talas. (S. T. A. 64263)

Drick ej så mycket

oblandadt kaffe, som aldeles förstör Eder, utan blanda det med Stockholms Kaffe-Aktiebolags berömda Intubi kaffe, som gör kaffet godt, helsosamt, välsmakande, ytterst drygt och billigt samt förhindrar kaffeförgiftning.

Paketer à 25 och 10 öre i alla Speceri- och diverseaffärer. OBS. att firmans namn, Stockholms Kaffe-Aktiebolag, är tryckt å alla paket, ty endast dessa äro verkligt äkta.

Nyaste & finaste
Parfym
för husestuden
Perles d'or
Wilhelm Rieger,
Frankfurt
a. M.

Finnes i alla finare parfymaffärer.

STANLEY

ären utmärkt god hållbar och lättgående velociped med patenterade uppfinningar.
NORNANS SYMASKINS VERKSTADS AKTIEBOLAG
Göteborg. Prisk. gratis.

Dagligen tilltager förbrukningen allt mera af
Dr P. Håkansson
såsom medel mot Hårsjukdomar, Hudsjukdomar, Yttre skador, Snufva, Hosta m. m.
Allmänheten varnas mot efteranpinningar af fabrikatet.

Nyhet!
Pasty Wafers
särdeles finsmakande från
Göteborgs Kexfabrik.

KNEIPP BADEN BORG, NORRKÖPING.
Utmärkt resultat af sommarkurer. OBS. I De välgörande solbadet.

Margarin-Aktiebolaget Zenith, Malmö.

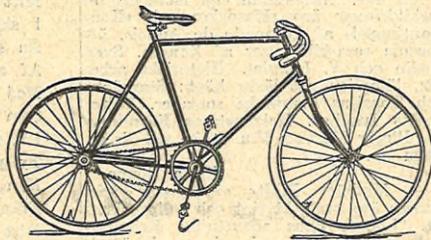
Zeniths Margarin står främst i smak och arom. Af såväl Grädmargarin som vanlig Margarin tillverkas flera kvaliteter. Uti Zeniths Margarin ingå inga tekniska preparat. Använd uteslutande Zeniths Margarin.

Milowska skolan för flickor i Sköfde

börjar sitt 14:e läsår den 5 september 1900. Normal skolans plan i alla ämnen och språk följes t. o. m. åttonde klassen. Nybörjare mottages. Prospekter sändas och nya elever mottagas af
Cecilia Milow,
Skolans Föreståndarinna.
Sköfde i april 1900.
Referenser: Generalskan Ericson, Öfverstinnan E. Matérn, Fru Mannerfelt, Sköfde; Grefvinnan Lewenhaupt, Westerås; Prinsessan Karadja, Fru Lind af Hageby, Fru Lotten Askund, f. Kuylenstierna Stockholm; Rektor Lagergren, Jönköping; Lektor Ling, Göteborg.
Prospekter och upplysningar lämnas af fru Aurelia Schander, Sköfde.

Husqvarna Velocipeder

äro utmärkta genom sin lätta och behagliga gång samt sitt elegant utseende.

Erhållas genom:
Husqvarna Generaldepoter i Stockholm, Kristiania och Helsingfors.
Husqvarna Depoter i Göteborg, Malmö, Norrköping, Helsingborg, Jönköping, Uppsala, Kalmar, Sköfde, Borås, Gefle, Sundsvall och Östersund samt
Husqvarna representanter i öfriga städer och å de flesta större platser i Skandinavien och Finland. — Katalog för 1900 på begäran gratis och franko.

Allm. 868 Riks 179.
4736
Olaus Olssons Kolimport-A.-B.
Stockholm.
1:ma ANTHRACIT.
Hushållskol. Cokes. Marie-Briketter.

Skånes Enskilda Bank
uthyr i sitt brand- och dyrkfria
Förvaringshvalf
fack mot årlig hyra af 20, 25, 35, 75 kronor, beroende på storleken.

Oöfverträffad till frambringande af en vacker hud.
KALODERMA
• KALODERMA-GELÉE • KALODERMA-TVÅL •
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE.
Erhållas å Apoteken samt 1:sta klassens Parfumeri- o. Frisér-Affärer.

Högsta elegans och snabbhet. Direkta vagnar. Restaurangvagnar. Sölvagnar. Indest en till. Direkt anslutning i Berlin till Centralenropa.
Kontinentrouten TRELLEBORG—SASSNITZ
2 turer dagligen i hvardera riktningen.
Vidare meddela: Stockholms Resebureau, Stockholm; Göteborgs Resebureau, Göteborg och Kontinentkontoret, Trelleborg.

Full ersättning för modersmjölken.
Hvarje fader och moder önska ju att gifva sina barn det bästa möjliga. Gif därför Edra barn Allenburys Food, hvilket innehåller alla modersmjölkens beståndsdelar i dess rätta proportioner. Allenburys Food tillverkas af Allen & Hanburys Ltd. London, en bland Englands äldsta och mest välkända firmor inom denna bransch. (Grundad år 1715).
Säljes på apoteken samt i hvarje väl sorterad speceri- och delikatesaffär i riket. Fullständig beskrifning jämte medicinska erkännanden sändas gratis och franko till alla som önska från
A. W. HELAND, Norrköping, och ADOLF AHLGREN, Gefle, Generalagenter. (G. 98528)

Sv. Panoptikon Stockholm. Största sevärdhet.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Aktiebolaget
Sundsvalls Handelsbank,
Gustaf Adolfs torg 14,
godtgör å Sparkasseräkning 5 proc. (G. 94245)

Depositionsräkning
Räntegodtgörelse 5 1/2 proc.
Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank
Hufvudkontor: REGERINGSG. 1
Afdelningskontor: HÖTORGET 8.

Inteckningsbolaget.
— Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag —
Hufvudkontor: Malmorgsgatan n:r 1, öppet 10—3.
Afdelningskontor: Biblioteksgatan n:r 13, öppet kl. 1/2 10—3.
Depositionsränta 5 proc.
Upp- och Afskrifningsränta 3
Sparkasseräkning (vid Afd. kont.) 5
På kapitalräkning å 6 mån. uppsägning godtgöres Bankens högsta depositionsränta och tillämpas vid inträffande ränteförändring den nya räntesatsen omedelbart utan föregående uppsägning. (S. T. A. 68017)

Sparkassa 5 1/2 proc.
Aktiebolaget
Stockholms Privat-Assistans.
Bank- & Hufvudkontor
16 Regeringsgatan 16.

Tidaholms Fantasimöbler,
rikhalt. urval i fornord. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster för glödbränn. o. kollerering uppläggas, glödbränn. verkställes. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm. (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm)

Säkert skydd mot mal!
I parti och detalj, emot efterkräft. Minsta sändning en kr. Bref besvaras genast!
Lennmalm & Co, Norrköping.

HVARJE SPARSAM HUSMODER
bör efterfråga
"UNIONS" "Crème" och
"Aptitgrädd."
Tillhandahålles hos hvarje väl sorterad Köpman.

Sluta upp med bråket
att insamla aska till tvätt. Begagna i stället
Lagermans Tvättpulver,
som har samma rengörande egenskaper och garanteras lika oskadligt som den finaste björkaska. — Säljes öfverallt. Ende tillverkare:
Kraft-Tvål-Fabriken, Jönköping.